

రాజమహేంద్రవరము

ఒక విలేజ్ కుదునుండి

కాలమానము

ఏప్రిల్ 27:— వేసవి చాల తీక్షణముగా వచ్చింది. సాయంత్రము 5 గంటలయినను గృహములు కదలికచేయకుండా బాధగా నున్నది. గోదావరి చాలవరకు ఎండిపోయింది. ఇసుక తిప్పలు ఎక్కడక్కడా పెరుగుచున్నవి. ఆహలాపురము, రాజోలు కాలవలు కట్టివారు. ఈ నెలలోను మిగిలిన కాలములు సయితము కట్టదురు.

కోర్టులు

సివిల్ కోర్టులన్నియు ఈ నెల 29 వ తేదీన మూసివేయబడును. కోర్టు సంతకములనుండి ఈ పట్టణములో నున్న గులు కోర్టు ఎత్తివేయలేనని అర్జును వచ్చియు తెలియచున్నది. వ్యాజ్యములు తగ్గుట కారణమునయెడల ఇది చాల మంచి వార్త. ఈ కోర్టులో 2 సంవత్సరములనుండి నలుజడ్జిగా నున్న మ-రా-శ్రీ సుబ్బరెడ్డి నుబ్బయ్యకాస్తుల్లిగారిని మరియొక పట్టణము మార్చిరి. వీరి సుగుణములకల్లను, మంచి ప్రవర్తనలను ప్రశంసించుకొని భక్తికావ్యములను సంపాదించిరి. ఈ యూరి ప్రజల కిది యొక విచారకరమగు వార్త.

పాఠశాలలు.

గవర్న మెంటు ఆర్ట్స్ కాలేజియు, ట్రయినింగ్ కాలేజియు వేసవి పంపులకు మూసివారు. మూసివేత ఈ గ్రామ పాఠశాలయు, వీరేశలింగం ఉన్నత పాఠశాలయు ఈ నెల 22 వ తేదీన మూసివారు. బాతియవిద్యాలయము కూడ మూసివారు. ప్రభుత్వోన్నత పాఠశాల ఈ నెల 28 వ తేదీనో మూసివేతురు.

మునిసిపల్ పాఠశాలను నిర్వహించుటలో గడచిన సంవత్సరము నుమారు రు. 8000 లు వ్యయము వచ్చినది గనుక ఆ పాఠశాలను పూర్తిగా మూసివేయవలెనని తీర్మానము ఈ పట్టణ ప్రజలేవేయినారు. కాని కొంతవర్ష జరిగినతర్వాత పాఠశాలను ఉంచవలెననియు, ఉపాధ్యాయుల వేతనములు తగ్గించవలెననియు తీర్మానింపబడినది. సరియైన వేతనముల నీయలేని సమయమున పాఠశాలను మూసివేసి యుండుటయే యుక్తమని ప్రజలు అభిప్రాయ పడుచున్నారు.

వీరేశలింగం ఉన్నత పాఠశాలగూడ గడచిన మూడు సంవత్సరముల నుండియు వ్యయముచేసిన సమీప పడుచున్నది. ఈ పాఠశాలలో 1919 వ సం॥ మున నుమారు 800 విద్యార్థులుండెడివారు. ఈ సంవత్సరమున విద్యార్థుల సంఖ్య 300 మాత్రమే. వీరేశలింగం పంతులుగారి పురజానంతరము ఈ పాఠశాల షీటుడలో నున్నది. కాబోవు సంవత్సరము ఈ పాఠశాల ఎత్తివేయ బడునని ప్రజలమైన కడతెలుగు గలవు.

బాతియోన్నత పాఠశాలస్థితి బాగుగ నున్నదని జెప్పుటకు సంతోషపడుచున్నది. ఈ విద్యాలయము 1920 సంవత్సరములో ఉన్నత పాఠశాలగా మార్చినది మొదలు దిగిన ప్రవర్తనముగా వర్ధిల్లుచున్నది. ఆర్థికముగా గూడ పాఠశాల మంచి అభివృద్ధి కనుపరచినది. క్రొత్తగా రెండుమగ్గులు లుంచబడినవి. శిల్పలసంకరము నేత పరిశ్రమలో విద్య గరపబడునని తెలియుచున్నది. ఈ విద్యాలయాభివృద్ధికి ద్రవ్యసహాయముజేయుచున్న వర్తకులు వందనీయబడు. ఈ విద్యాలయ విషయములలో న్యాయవాదులు మొదలగువారు యిప్పుడు గనుపరచుచున్న అభిమానముకొని యెక్కువదానినను గనుపరచుచున్నారనియు.

ఒక విచారముగము

ఈ వద్ద కోర్టు దినముల క్రిందట డి. వీరభద్రుడను యొక యువకుడు ఆకాలముగ వరణించెను. ఈ యువ పుట్టిబాలు, హక్కునుగ అటలలో విశేష ప్రజ్ఞగలవాడు. అనేక పర్యాయములు అనేక పందెములలో గెల్చి బహుమానముల సంపాదించి వివిధ పరీక్షలను జరిపి, పరీక్షలవల్ల జేష్టవ్యయ పీడితుడై క్రొత్తకొంటెను. ఈ యువ మిత్రులు ఈతని పేరునాక టూన్స్ మెంబరు ఫౌండేషన్ లెని ప్రయత్నించుచున్నారు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములను కలలు

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమునకు ఈ తాలూకానుండి గురు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుటకు కోరుకొండలో నొకసభ గను. ఈ క్రిందివాడు యెన్నుకొనబడిరి.

- 1. మాదిని నరసన్నగారు, దోనకాయలపల్లి. 2. జేతినన్నగారు, కాతేరు. 3. మామిడి వేదేంద్రుడుగారు, రాజమం 4. నరంగంబి వెదవెంకటాచార్యులుగారు, కోరుకొండ, ప్రవిడిపాటి సత్యనారాయణగారు, రాజమండ్రి.

ఈ జట్టమునకు ముఖ్యసాగుతులను, గోదావరినుండ గ్రామ సంఘమున కభ్యర్థితుడైన గజపల్లి రామచంద్రరా

ని యెన్నుకొనకుండుట కడుకోవలసియును.

నరసాపురం.

స్వకీయ విలేజ్ కుదునుండి

మాజిల్లాబోర్డు ఇంజనీరు పదవి.

ఏప్రిల్ 30:— మాజిల్లాబోర్డు ఇంజనీరు గారగు డి. కె. టి. వీరరాఘవాచార్యులుగారు నుమారు 15 రోజుల క్రిందట నే తెలుపుమీద వెళ్ళిపోయిరి. వీరు తెలుపుకు దరఖాస్తుచేసి మాను మానములు కావస్తున్నది. ఇట్టి సందర్భములో వారిసానే మా అసిస్టాంటు ఇంజనీరుగారగు శ్రీనివాస బాలిగా గారికి ఇంకా జిల్లాబోర్డు ఇంజనీరు పదవికి ఆర్డరు పంపక పోవుట చాలా విచారముగా నున్నది. మాజిల్లాబోర్డు బాలిగా గారి కన్న ఎక్కువ అర్హతగలిగినవారు తేనెని వేరే చెప్పవచ్చునట్లు. ఎందుకల్ల ననగా క్రిందటిదఫా శ్రీ ఆచార్యులుగారు అసిస్టాంటు డైరెక్టరు ఆఫ్ ఇండస్ట్రీలుగా వెళ్ళినపుడు బాలిగా గారు తప్ప వేరెవ్వరిని జిల్లాబోర్డు ఇంజనీరుగా నియమించిరి. నుమారు ఒక సంవత్సరము దాకా అపదవి నలంకరించిరి. దానికి మునుపూడా బాలిగా గారు ఇంకొక పర్యాయము కొద్దిరోజులు అక్టింగుచేసిరి. బాలిగా గారు యిజిల్లాబోర్డు రాసవ్వడు సంఘము చిత్తూరుజిల్లాలో ఒక పర్యాయము జిల్లాబోర్డు ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి. కనుక ఎప్పుడైతే ఆచార్యవారు తెలుపుకు దరఖాస్తు చేసిరో అప్పుడే బాలిగా గారిని సిద్ధముగా నుండవలెనని ఉత్తమపు కావలసినది. ఇతరులకు అట్టి అర్హుల రాకపోవడము విచిత్రముగా నున్నది. లెజి వాడ అసిస్టాంటు ఇంజనీరుగాయుండిన దున్నా వీరాస్వామి నాయకుగారు తమ కాపదవి రాసలసియుంటుందని అట్టి ఇచ్చుచున్నట్లు తెలుస్తుంది. క్రిందటి దఫా బాలిగా గారు జిల్లాబోర్డు ఇంజనీరుపదవి నలంకరించినపుడు ఈ వీరాస్వామి నాయకుగారు రెండవ గ్రేడు అసిస్టాంటు ఇంజనీరుగా నుండిరి. బాలిగా గారి సిఫార్సుచేసి వీరు వార నాయకుగారికి మొదటి గ్రేడు అసిస్టాంటు ఇంజనీరు అయినది. నాయకుగారికి ఇంగ్లీషు విద్యలో మెట్రిక్యులేషను ప్రవేశము కూడా లేనది.

బ్రామిలి దొరగారు

మా గ్రామములోయున్న మిషనుస్కూలు హెడ్డుమాస్టరుగా నున్న మేనేజరుగా నున్న బ్రామిలి దొరగారు స్కూలు విడిచి సీమదేశము వెళ్ళిపోవుచున్నారు. గాన వారి గౌరవాధ్యక్షము స్కూలులో అక్కడ కొంతకాలము ఉపాధ్యాయులుగా నన్నటికంటె మంచి స్థితి పరులున్నా అయిన జోసేపుగారు ప్రజలకు టీచర్స్ నిచ్చిరి. బ్రామిలి దొరగారు యీ స్కూలులో 17 సం॥లు పనిచేసిరి. వీరసాదయందు దయాద్రువ్యవహారముగలవారు. మంచి ప్రవీణులు. మాస్టరు అందరు కలసి చేతనములు మీద అచ్చువేయించి అడను నొక దానిని జ్ఞాపకార్థము ఒహుమానముగా నిచ్చిరి. ఆ సభకు అంబావూసా జయ రామరావుగారు అధ్యక్షులుగా నుండిరి. ఆడపిల్లలు తొరగారిని నుతించుచు పాడిరి ఇతరుల ఉపవాసములలోనున్న పిల్లలకు మికాయి మంచి పెట్టుటలోను సభ్యులైనారు. స్కూలును గురించి ఒక్కముక్క జెప్పవలసియున్నది. పూర్వము ఈ మిషను స్కూలు పూర్తిగా మెట్రిక్యులేషను దాకా యుండిన పెద్ద స్కూలు. చాలా అభివృద్ధిగా నుండెడిది. తరువాత ఎలిమెంటరీ స్కూలుగా తీయించినది. ఇప్పుడు తిరిగి మిశేత్ర స్కూలుగా వృద్ధి పొందినది. ఇకముందు తిరిగి పెద్దస్కూలు అవునని సభలో చెప్పిరి. ఇప్పుడు బ్రామిలి దొరగారిసానే వెచ్చి దొరగారు వచ్చిరి. అయితే స్వల్పకాలములో స్థితి అనే దొరగారు వచ్చినరట. వీరు ఎమ్.ఎ., యల్. డి. పూర్వులు అయినవారట.

నరసాపురం తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము

దీని సామాన్యసభ మొన్న 26 తేదీన శ్రీ గాంధీ ఆశ్రమములో జరిగినది. మొన్న మిట్టెపాలెంలో జరిగిన కార్యక్రమము యిచ్చట తిరిగి ఆమోదింపబడి టూన్సు తరువాత యిగ్రామములో తాలూకా సంఘముతో పున ఒక కిద్దరుపాపు పెట్టుటకును దూదికొని నూలువడుకుట నేర్పించుటకును మొత్తము మీద తాలూకాలో ఫిర్కా యొక్కంటికి యొక పరిచారకుని నియమించి టూన్సు తెలిపినది. తాలూకా సంఘము పాలిగొల్లు నుండి ఇచ్చటకు తిరిగి తేబడినది.

సి రాజగోపాలాచార్యులగారు

వీరు మా రెండవకోర్టు మునగుగారు. మా గ్రామములో నలుజోర్డు పెట్టుటకల్ల యీ రెండవకోర్టును తీసివేసిరి. అందువల్ల రాజగోపాలాచార్యులగారు మా గ్రామమునిడిచి వెళ్ళవలసి వచ్చినది. అందువల్ల వారి గౌరవాధ్యక్షుల క్షీడ్యులందరు మొన్న రంగదాసు గారి సభలో వాకి విందుచేసిరి. నిన్న మా పురమందిరమువద్ద కూడ ఇంకొక టీపార్టీ ఇచ్చిడినది. వీరును బహుశాంతిపరులు మా పురమందిరముకు ఒక గాన్ పట్టు నొక దాని నిచ్చిరి. వారు తైల్రీకి రు 100 లు విరాళము నిచ్చిరి.

గాంధీమహాత్ముడు

అమెరికా దేశముల ప్రశంస

టూల్నాయిలో సరిపోల్చుట

ప్రాధానమంత్రి బోసుగారు విడివా నగరమునుండి

ఇల్లు వాసిరి:—

లిబరలు వార్తాపత్రికల నిండ ఈ వారము ఆంగ్ల సామ్రాజ్య దురభిమానమునకు హెచ్చరికలు విశేషము గ నున్నవి. “బలవంతుని హస్తము” ఇతరులను లొంగ దీయవచ్చును గాని ఇట్లు చేయుటకు భయంకరమగు వ్యయ మగుననియు, ఆంగ్లదేశపు ఆర్థికస్థితి కేవలము అసం తృప్తిగ నున్నదనియు ఈ పత్రికల యభిప్రాయము. “రంగ వీరు గలదు?” అని ఒక పత్రిక వ్యాఖ్యానము చేయుచున్నది. “ఆంగ్ల దేశము మన కియ్యవలసిన బాకీ మీద నడ్డిని గూడ ఇచ్చుటకు నిరాకరించుచున్నది. డక్షిణాఫ్రికా, ఈజిప్టు, భారతదేశము లలో ప్రజలతో యుద్ధము చేయుట కాంగ్లదేశముకు ద్రవ్యము కావలెను.”

భారతదేశములో అనేకపలములు, మతములు గలవు; గాన స్వపరిపాలనము సంభవించుట కాదేశము అర్హమైనది కా దని భారతదేశపు శత్రువులు అనేక సంవత్సరములుగ పాశ్చాత్య లోకమునకు “విద్య” నేర్పుచుండిరి. ఇట్టి పరిస్థితులున్నంతవరకు, సంఘీభావ మెట్లు కుదురగలదు? వారిష్టా డిక్టా కభి చెప్పవలసి వచ్చినది. హిందూ-ముస్లాము విశిష్టత్యము జయప్రద ము కుదిరిపోయినది. దీనిని తాచి వారికి కండ్లలో నీళ్లు పోట్లు బొట్టుగ కారుచున్నవి. “ఈ అపవిత్రపు సంబంధబాంధవ్య మెట్లు కుదిరెను”ని వారి ప్రశ్న. (స్వయము పత్రిక.)

టూల్నాయి - గాంధీమహాత్ముడు

షి కాగ్స్ “పెరల్స్ ఆఫ్ ఎస్పానియల్” పత్రిక భారత దేశ మింక సంపూర్ణముగ విశిష్టత్యమును జెందియెడల, అచిర కాలములోనే జెందక తప్పదని వ్రాయుచున్నది. భారతజాతీ యత ఒక్కని సలహా సంకీర్తించి, ఒక్కని వర్ణనను మెచ్చుచుండె ననుటకు గాంధీగారి ఆరెస్తు బుజువని చెప్పవచ్చును. “గాంధీని ఆరెస్తుచేయుట” అను ప్రధానవ్యాసములో ఆపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—

భారతదేశమందలి అసహాయవారుల నాయకు డగు యం. కె. గాంధీని ఆంగ్లేయులు ఆరెస్తు చేసివారు. గాంధీయొక్క సిద్ధాంతములు టూల్నాయియొక్క సిద్ధాంతములేను. అతడు కాలముగ నుండవలసినదని అవంతము ఉపదేశించుచుండును. డైరెక్టరు న సంబంధించినది ఆతడు బోధించుచుండును టూల్నాయిగూడ అనేక సంవత్సరములను బహుశాత్కృష్ట మగు కార్యమును గలుపుచుండెను. ఒకపురుషాంతము టూల్నాయి టూన్సు ప్రభుత్వము నకు ప్రక్కలో బల్లెము వలె నుండెను. ప్రపంచమందలి ప్రభుత్వములలో నతి ప్రారచుగు రిచ్యక్ నిరంతర ప్రభుత్వమునూడ టూల్నాయిని నిర్బంధించలేదు. అతనిని ఆరెస్తు చేయుటకు వాకి గుండెలేదు. టూన్సు ప్రభుత్వమున కంటె ఆంగ్లేయులు ఎక్కువ బుద్ధిహితులుగ నైన ఉండవలెను. తేడా ఎక్కువ సాహసవంతులుగ నైన నుండవలెను. మా అభిప్రాయములో రెండు కొంచెము కొంచెము కలిసి యున్నది.

మహాత్ముని నేరములు

“భారతదేశము భారతీయులకే అని నమ్ముటయే గాంధీ చేసిన ఘోరమగు నేరము. అతని పక్షావలంబు లగు అసహాయ వారులు ఆంగ్లసంఘటనల కొనగడ్డు. ఆంగ్లేయుల గృహములలో గాని వర్తకశాలలలో గాని నేపరులుగ పనిచేయుదు. ఆంగ్లేయుల పాఠశాలలకు పోవద్దు. ఆంగ్లేయుల న్యాయస్థానములలో బాల్సావలదు. ఆంగ్లేయులతో ఏలాటి సంబంధమును బెట్టుకొనవద్దని సలహా నిచ్చుచుండురు వారిసాయకు డగు గాంధీ ఆంగ్ల ప్రభుత్వముపట్టి ప్రజలలో ద్వేషమును పురికిలివేసి ఆరెస్తుచేయబడెను. ఈనిందాకోపణ యధార్థమే. వాక్పాత్యతత్వము సంబాంధ్యములకట్టి అభిమానమునో గాంధీని ఆరెస్తుచేయుటకు ఒట్టి ఉపాధింపవచ్చును. గాంధీ ఏల నిర్బంధించబడెను? అతడేమి తప్పచేసెనని కాదు, తుట్టు బల్లెను కాదు, డొక్టుమనకు ప్రోద్బలము చేసెననికాదు. ఆంగ్లేయుల అభిప్రాయము, నిజతి కులముగ నతడు మాట్లాడుటయే నతని నేరము. అతని దృఢ విశ్వాస మే అతని ఘోరమగు నేరము. టూల్నాయి దిములలో టూన్సు అధికారులు రుహ్యలో విప్లవ మెప్పుట ఎన్నడు జరుగునని భయపడిన దానికంటె గాంధీని ఆరెస్తుచేసెనని భారతదేశములో విప్లవ మెప్పుట నెన్నడు జరుగవచ్చునో యని ఆంగ్లేయులు యెక్కువగ భయపడుచున్నారు.”

పంజాబు స్థితి

I

పంజాబు ప్రభుత్వ ప్రకటనము

(7 మార్చి 1922)

కొన్ని మాసములనుండియు ఆకాలిం బాగు పడుచున్నది. గుంపులు పంజాబు ప్రభుత్వ ప్రకటనము. కొంతమంది భంగపరచుచుండిరి. పీఠం ఒక్కొక్కసారి మిలిటరీ వారివలె ఆయుధధరులై నడుచు చుండును. వ్యవసాయ భూమిలను బాటసారుల బడిపించుచుండును. కొందఱు గుంపులుగుంపులుగా రైలుబండ్లలో వెళ్ళి టిక్కెట్లు లేకుండా ప్రయాణము చేసిరి. ఇతరులు స్థానిక దొంగల నుండి భయపెట్టి, సెలవులనున్న సైనికుల వైపునకు వదల కున్నారో వారి భావాలను హింసించెదమని భయపెట్టిరి. మరి కొందఱు మేజిస్ట్రేట్లు కేసులు విచారించుచుండ అడ్డుపడిరి. ఇంక కొందఱు తీవ్రమగు విప్లవకరమైన యువనాగ్రహముల నిచ్చి అందు పంజాబు రాజ్యము లేచుచున్నదనియు, అధికారి యుత్తరువు ను తిక్కరించుటకు మార్గము సిద్ధముగ నున్నామనియు తెల్పిరి.

ప్రభుత్వమువారు యిట్టి పనులు జరుగకుండా జేయుటకు, కొందఱు సేరస్థులను పట్టుకొనిరి. ప్రజల నిబ్బందిపెట్టి, యిట్లే రువుల తిరస్కరించునంత కాలము ప్రభుత్వమువారు తీవ్రమగు చర్య దీసికొనట అత్యవశ్యకము. ఇట్టి రాజకీయ విప్లవముల నణగ ద్రొక్కటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించుకొనినను న్యాయబద్ధముగ సిక్కులకై వారికి సానుభూతి గలదు. ఈవర్త విరుద్ధము చేయు పనులవలన సిక్కులకు నష్టము జేయు సహాయముల ప్రభుత్వమువారు లేరుమని లోపమును జేయును. ప్రభుత్వమువారు దర్బారు సాహెబుతో శిట్టిసంబంధము లేకుండా పకపాలనను సిక్కులకు వదిలివేయుచు, యుత్తరువులు వచ్చి నవి, గురుద్వారముల సంస్కరణములు తాగుగ జరుగుటకై శ్రోత్రి న్యాయముల నేర్పరుచుటకు ప్రయత్నించుట జరుగుచున్నది.

ప్రభుత్వమువారు న్యాయ విరుద్ధముగ సంచరించువార తేజాతివారైనను, విరుద్ధముగ నున్నను సిక్కులను మరలునకు సంబంధించిన విషయములలో సాధ్యమైనంతవరకు వారికోర్కెల సఫలపరిచెదరు.

కే. సంతానంగారి లేఖ

ప్రియమైన మహాత్మా

మీరు మార్చి 3 వ తేదీని వ్రాసిన లేఖ వచ్చి మూడు రోజులైనది. అయితే ప్రత్యుత్తరమిచ్చుట ఆలస్యమైనది. కారణము, మీరు వివరములు చెల్లించు ప్రత్యుత్తరమివ్వకముందు కొందఱు సిక్కు నాయక ప్రముఖులయొద్దకు వెళ్లి విచారింప వలసియుండెను. ఇంకవరకును ఏర్పాట ఖరకేసింగుగారి మరి యెవ్వరినైనగారి కలసికొనలేకపోతిని. వారు లూడియానా జిల్లాలో ఒక గురుద్వారమునుగూర్చిన తగావాలో తీరకుండా నున్నారని తెలిసినది నాకు తెలిసింపవరకు ఆకాలిం విషయమును దెల్పెదను.

మీరు ఫిబ్రవరి 16-న జేసిన పత్రికలో 'సిక్కుల గౌరవము' అని వ్రాసిన అభిప్రాయములు సత్యమై నవనియే నాయభిప్రాయము. సిక్కులలో నమ్మతప్రబోధము కలిగినదనుటకు సంతకము లేదు. వారు కొలదికాలములలోనే అత్యవశ్యకరముగ శిక్షితులై తమంతటదాని నిర్మాణముల గావించుకొనిరి. వారు స్వార్థ త్యాగమునకు అత్యంతము, సాహస్యమును కనబరచిరి. వారు సుశిక్షితులు. అన్ని సభలయందును వారు చాలమంది యుండి ప్రముఖ నిశ్చయముగ సంబంధించుచుండుటనే గమనింపవలసి. వారు ఉత్తరువును వెంటనే స్వీకరించెడివారు. శిరోమణి గురుద్వార ప్రబంధక సంఘము సిక్కులు చాలమందినై సభికారము గల్గియున్నది వారిలోనుంచి యొక మతస్థము గలదు. దుర్మార్గులు సయితము మత, రాజకీయ ఉత్సాహముయొక్క శక్తిలన సంస్కరింపబడిరి. ఈమధ్య లాహోరుకు యువరాజు వచ్చినపుడు రాగానే సత్కారము మౌనంతయు జనము మూగినను ఒక మాదిరిగ నుండెను. అందు ముఖ్యంశ మేమనగా ఆగుంపులో ఒక్కొక్కరినను తేరుండెను. ఈసంగతిని స్వయముగ అందిన వారొకరు నాతో చెప్పిరి. ఈ నాయకులేములు డెయిలులో నాతోగూడ నుండిన 80,90 మంది సిక్కులకేదీలచే సంపర్కమునలన దృఢపరుపబడెను. పంజాబు ప్రభుత్వములో మిగుల నశాంతముగ నుండిన ప్రదోషమును సిక్కుల సంతకము యొక్క వగ నున్నట్టియు పంజాబునందీ వారందఱును వచ్చిరి. వారిలో

గజదొంగ లుండిరి. వారు దొంగిలించితి మని ఒప్పుకొనిరి. ఆపని జేయుటయే గాక అదియుక అఖండ విషయమని తలంచి చేసితిమని వారు చెప్పిరి. అయితే గురుద్వార యుద్ధమును క్రిందికి వచ్చి న పిదప వారు మారిపోయిరి దృఢకాయులును, ఆగ్రహపరులును, ప్రతిక్రియ జేయ నిశ్చయించువారు నైనను, యెంతటి ఆగ్రహకారణముగ ల్గినను సంపూర్ణముగ దౌర్జన్య విరహితముగ నుండిరి. వారు విడుదల యొనర్పటి నుండియు కాంగ్రెసు పని ఉత్సాహముతో జేయుచుండిరి. చాల గ్రామములలో మద్యపానము, కోట్లకు వెళ్ళుట, నేరము యిది మానివేసివారు. సాధారణముగా వారు వ్యక్తులను గాదనిన మాట నిజము. అయితే ప్రబోధము గల్గిన నాటనుండియు వారు పూర్తిగా మార్పుజెందిరి. వారు యింకను అహింసా సిద్ధాంతముయొక్క ప్రాముఖ్యతను పూర్తిగా గ్రహింప లేదని నాకు అనుమానము లేదు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వముతో పోరాడుటకు సాధనము గురించి అహింసా మార్గముల పట్టుత్వమును గ్రహించుటకు వారలకు వలయు జ్ఞానము గలదనుటకు సందియము లేదు. ఎవరో ఒకరు పెదవారిని బోధనా రుండవచ్చును. అందుకని ఆజాతినంతను నిందింపుట పాడిగాదు. ప్రభుత్వ ప్రకటనము నేడు ప్రచురించినది, మొత్తముమీద అందఱును వర్తించుచుండు ప్రాయశాపనది. అట్టి నిందారోపణల జేయుట సులభమేగాని వానిని సవరించుట కష్టముగ నుండును. ఆయా నేగములకేంద్ర ప్రత్యేకముగ కొందఱే పట్టుబడుట యీ నేయుల యందలి అసత్యమును స్థిరపరచుచున్నది. ఆ నిందిలను ప్రకటనలో నున్నదానిని మరుసగా చర్చించెదను.

1 అయుధముల ధర్తిచుట

ఈసంగతి నిజమే. గురుద్వార ఉద్ధవసందర్భమున పంజాబంతటను ఆకాలింసంఘములు చాల నిర్బంధపడినవి. ప్రతి సిక్కునైన కృపాణమును ధరించి దీసికొని 'సేఫ్ బాంగు' అను గొడ్డలిని ధరించెడివారు. ఈయలవాలు యెన్నియో శతాబ్దములనుండి యుండెనుగాని యిప్పుడు శ్రోతగా వచ్చింది కాదు. రాజకీయకాణములలోన యింకవర కెవరును కృపాణము చేగాని, గొడ్డలిచేగాని యెదుర్కొనిన కేసులను నేను విని యుండలేదు. ప్రకటనముకుమారుడ యెదుర్కొనినటుల నేమి యును చెబుపలేదు. అదియే ముఖ్యముగ గమనింపవలసిన విషయము. ఎవరో ఒకరు భయపెట్టినని నిందించుట సులభమేగాని దానిని ఋజువుచేయుటగాని చేయలేకపోవుటగాని కష్టము.

2. రైలుబండ్లలో సుచితముగ ప్రయాణము జేయుట:— నేను కొందఱు యిటుల చేసినటులవింటిని. అయితే తప్పు అంగి యువారిదేగాదు. రైల్వే అధికారులు కి-వ తరగతి ప్రయాణికులను తీసివేతగా జూచెదరు. అందుచే ఒక్కొక్కసారి టిక్కెట్లున్నా. రైలునచ్చే ముందు టిక్కెట్లు ప్రారంభించెదరు. ఇందుచే ఆరైలుకు వెళ్ళవలె నన్నవో టిక్కెట్లును కొనుట దుర్లభమగును. చాలమంది రైలుకుపోవలెనను తొందరచే వారియిచ్చ ప్రకారము కేటగుండ శిట్టికొనిపోయెదరు. జనము యెక్కువై ఒత్తిడిగ నున్నపుడు ప్రత్యేక సౌకర్యములైన రైలువారు చేయరని మీకుదెలియును. అందుచే జనము టిక్కెట్లుల్లిసూ లేకుండానై రైలులో వెళ్ళెదరు. నేను దీనిని సవరించుట లేదు. అయితే యిది న్యాయవిరుద్ధముగ జేయు గొప్ప నేరముగ పరిగణింప నక్కరలేదనిమాత్రము నేను సూచించుచున్నాను.

3. "సెలవులనున్న సిపాయిలను వారిస్ట్రీలను హింసించెదమని భయపెట్టుట మొదలైన విషయములు."

ఇది అసత్యమైన విషయము. గురుద్వార సంఘమువారు సిక్కు సిపాయిలను వైద్యము పదిలమృతి కోరలేదు. వారలు జేసియే యున్నవో చాలమంది వదిలివేసి యుండెడివారు ఇప్పటికీ సిపాయిలను కాశీనామా పెట్టుమని కోరుటకు దీనింపలేదని సత్కారు ఖరకేసింగు నాతో జెప్పెను. అందులకు కారణములుగూడ నాకు దెల్పెను. గురుద్వార సంఘమువారు విన్నపము చేసినని సంపదేదు. జలంబడులోని రెండు సిక్కువైద్యములు మెసబాపేమియా వెళ్ళుటకు తిరస్కరించిన విషయము మీకు దెలియును. విదేశములలో నేవ జేయుటకు వారు తిరస్కరించుటతో మంచి పని జేసిరి. కాంగ్రెసుగూడ సిపాయిలను అటులజేయుమని గోరియుండెను. ఇదియే నిందమౌతుకు కారణము గావచ్చును. స్ట్రీలను హింసించెదమని భయపెట్టినమాట నిజమని నేను నమ్మజాలను వారు ఇంతటి పిరికి పండు పనిచేయుటలేవారుగారు. మిగుల ద్వైతపంతులు, ప్రభుత్వమువారిందుకు తార్కాణముగ కొన్ని నిదర్శనముల జూపించిన బాగుండెడిది.

4. "అధికారులను మేజిస్ట్రేట్లను భయపెట్టుట" ప్రభుత్వమువారు రీనింగను యిప్పుడప్పుడనక నెప్పుడును మోపుచున్నారు. రాజకీయనేరములు విచారణ యగునపుడు చాలమంది జనము గుమిగూడెదరు. కోర్టువారు, వారిని కృపాణములు దీసి వేయనిదే లోపలికి రానిచ్చెడివారుకారు. వారలు జేయక బయటనేయుండి 'సర్క్లీ ఆకత్' అని అరచెదరు. లాహోరులో గరివల్లెరము మేజరు ఫెరారియొక్క వింత ప్రవర్తనమందుకు మూలము. దీనిని భయపెట్టుట యనుటకు, భయపడు మేజిస్ట్రేట్లుకు నులభము. చాలమంది సిక్కులు ఉత్తరువుకు లోబడి కోర్టుకు వెలుపలనే యుండిరి. వారు నిజముగ లోపలికి వెళ్ళవలె ననుకొన్నవో బలము నుపయోగించి సులభముగ వెల్లియండెడివారే. ఇటుల న్యాయవిరుద్ధముగ జేసిన దృష్టాంత మొకటియు నాకు జ్ఞానములేదు. శాంఖికి అహింసాసూత్రములు కొన్ని జరిగెను. అట్టివి మేజిస్ట్రేట్లునై జరిగినటుల నాకు జ్ఞాపకములేదు.

తీవ్రముల విప్లవకావ్యముల గావించినను నిందను గూర్చి నేనంతటికెప్పుడు నవనరము లేదు. కొందఱు, ప్రభుత్వోద్యోగుల ఉత్తరువుల ప్రకారము గాక తమ నాయకుడగు సర్కార్ ఖరకేసింగుగారి యుత్తరువులనే శిశుసాహించెదమని తెలియజెప్పిరి. పంజాబు సిక్కు రాజ్యమునుగూర్చిన ప్రస్తావ ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువు కల్పనము. ఇటుల జేయుట బాతులలో నోకరికొకరికి వైరముల గల్పించుటకే. ఇటుల వారు గాజ్యము సాపించెదరని అపార్థము దీయుటకు వారల పాటయొక్కటి కలదు. అని సాధారణముగా పాడుకొను ఏలపాటవంటిది. దానికేమియు ప్రాముఖ్యతలేదు. ఆపాట యిటుల ప్రారంభమగును:—

"రాజ్ కే గా ఖాలాస్, అక్కిర హీనకోయా" నేను యీపాటను డెయిలులో చాలసారులు వింటిని. దానిని హిందువులును మహమ్మదీయులును గూడ పాడిరి. ఇటు విచిత్రమును, —(యంగు యిండియా) కే. సంతానం.

బొంబాయి మద్యపు విచారణ సంఘము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 8:—బొంబాయి శాసనసభచే నియమించబడిన మద్యపు విచారణ సంఘ మనేకమంది సాక్షులను విచారించి నిన్నటితో విచారణను ముగించెను. ఇంచుమించుగ భారతీయులందఱు సాక్ష్యమిచ్చుటలో నిశ్చయముగాని మరుసగా త్రాగుడును తగ్గించివేయుటగాని కోరిక. ప్రతిసంవత్సరము నియమితసంఖ్య ననుసరించి ప్రభుత్వమువారు తగ్గించివేయు పద్ధతినే కొనసాగించుట ఉత్తమమార్గ మని విశ్లేషణను సాక్షులు చెప్పిరి.

విశ్లేషణను సంపూర్ణములు యస్. అడ్మిరాల్ గారు సాక్ష్యమిచ్చుచు మద్యపాన మేధము తమకు సరిపడవనియు, త్రాగుడును ముఖ్య గ్రంథింబుకు తమకేలాటి అడ్డపణ లేదనియు, ప్రభుత్వమువారు రవలించుచున్న పద్ధతే మంచిది అనియు నుడివిరి. రహస్యముగ మద్యమును తయారు చేయుట కీదేశములో పిలువడినంత కాలము మద్యపానమేధము నిరర్థకమని సాక్షి అభిప్రాయపడిన.

మద్యపుకర్తకులు కాంగ్రెస్, జేరియాలను ఇరువురు సాక్ష్యమిచ్చుచు కి ఏండ్లకేంద్రమ మద్యపువిక్రయపు వాత్సలమే లనుజేయుటను ప్రారంభించుట కొచిమమనియు, ఇటుచేయుటవలన త్రాగుడు ఎక్కువగుచున్నదనియు, త్రాగుడును తగ్గించవలెనను భారతప్రభుత్వమువారి సదుద్దేశము నిష్ఫలమగుననియు చెప్పిరి.

ఉన్నాద కరణాలజుప్తు నూడరింపెండెంతు మేజరు యస్. వి. భిలేనాగారు మద్యతరగతి త్రాగుబోతుకు 1 1/2 డెన్సు మద్యము పోనికరము గాదనియు, ఇంతమాత్రము కాత్తిక నకు పోనికరమనియు చెప్పిరి. గత పది వత్సరములలో విశేషము త్రాగుటవలన 120 మంది పిచ్చి ఆసుపత్రికి రావలసియుండెను నిమేధము ఈదేశములో సాధ్యపడదని అతడు చెప్పెను.

116 రూపాయలు బహుమానము

ఏంట్లు కావలయును. భారతము ముఖ్యము. స్త్రీలకు సుధావించు సమస్త న్యాయులకు ప్రదరాంతకము. ఈసిద్ధోపధము నిశ్చేమముగా నివారణచేయును. మంచుతో అసాపాన చూడ్లము, లేవ్యము పువబడెను. వెలరు 5-0-0 మూత్రమే, తపాలాఖర్చులు సహా. సోల్-ప్రొక్రయిటరు, 8440 అన్నాయుర్వేదోపధము, కాశీనాద.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞంభణము

మౌలానా హజరతు మోహనిగారి కేసు విచారణ

గాంధీమహాత్ముడు - అమెరికా ప్రముఖుల అభిప్రాయములు

గాంధీమహాత్మునకు కారాగృహమున సాకార్యములు - బొంబాయి భారతవజీకర్తల సంఘమువారి తీర్మానము

పంజాబు రాష్ట్రము కాంగ్రెసు సంఘసభ - తీర్మానములు - పండితమాలవ్యా, పటేలు సరోజినీదేవిగార్ల సంచారోపన్యాసములు

గాంధీజీపీఠి పాశ్చాత్యోద్యోగి కాలితో త్రొక్కుట - ఖాజీ రాజ ప్రతినిధికి తంజినపుట

ఖాండా దీప్తిమీషనరు - న్యాయవాదిసంఘము - పరస్పరోపాలంభనలేఖలు

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారితో మంత్రి పండితజగతు నాథాయణగారు చెరసాలలో రహస్యముగ సంభాషించుట

సంయుక్తరాష్ట్రములలోని యుద్యోగుల దౌర్జన్యములు - రాష్ట్రము కాంగ్రెసు సంఘ ప్రకటనము

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

గుంటూరులో రాష్ట్రము కాంగ్రెసు సంఘ సమావేశము నియోజనములు - తీర్మానములు

మౌలానా హజరతు మోహనిగారు

సెషన్సుకోర్టు విచారణ

మౌలానాగారు స్టేటుమెంటు చెడువుట

సెషన్సు (2 వ తేదీ) ఆహూతవాదకు సెషన్సుకోర్టులో విచారణ ప్రారంభమైనది. క్రిందికోర్టులోవలె యిచ్చట గూడ మౌలానాగారు మానప్రతినిధులను పూనలేదు. "నే నా రెండు పోయలను మీదే పోయలేదు. రాజద్రోహమును బోధించలేదు. గాంధీజీ యుద్ధమును ప్రకటించలేదు. స్వాతంత్ర్యము కావలెనని నేను బోధించుట గూడ నేరముగా భావింపబడవలెనని దొరలనువారి యుద్ధకే మైసో వారు క్రొత్త నిబంధనలను చేయవలెను." అను ఆశ్చర్యముల వీర్లుచు గుంటూరును మౌలానాగారు చెడివిడి ప్రారంభమున ప్రభుత్వ వ్యాయవాతి కెంపు గారు మౌలానాగారిచ్చిన మూడు ప్రశ్నాసమాలను గూర్చి వివరించెను. తన యువస్వామ్యమును ప్రకటనాస్థము మౌలానాగారు ప్రచురణసంఘ ప్రతినిధికిచ్చిన నేరము నిపుడు విచారింప నక్కరలేదు. ఈవిచారణ పర్యవసానమును బట్టి నేనపుడు దానిని గూర్చి విన్నవించెదను అని కెంపు గారు తెలుపగా న్యాయాధికారి అంగీకరించెను. రాగారువారికి టిక్కెట్లపదతి నేర్పించిరి. మోల వ సారాలు గూడ ప్రేక్షకులతో నిండిపోయెను. మూడు 150 మంది ప్రేక్షకులు వచ్చిరి వారిలో మోహనిగారి, కేసరిబాయి గాంధీగార్లు మున్నగువారుండెరి. మౌలానాగారి పక్షమున ఎవ్వరను వాదించలేదు ఆయన సాక్షులను ప్రక్షింపలేదు.

గాంధీమహాత్ముడు

చెరసాలలో సాకార్యములు

బొంబాయిలో భారతీయ వర్తకసంఘము

గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టుచేసి శిక్ష విధించుటవలన దేశీయులందరికిని అధికమగు నాప్రహమున పరాజుభుతయును కలిగినది. అట్టిదో ఖాళీకతలను దేశములందు రాజకీయశిక్షకుల వాదించు రీతికి భిన్నముగ గాంధీ మహాత్మునికి చెరసాలలో సాకార్యములను కలిగించినచో ప్రజలకు ప్రభుత్వముపట్ల వైరు నచ్చినవలెనని ప్రబలచును. మహాత్ముడు పునఃప్రశ్నలను సర్వజనప్రశ్నాదు గాన చెరసాలయం దామరమున నిలచుట మన కనుగుణ్యముగ నాదరణను చూపుట న్యాయమని బొంబాయిలోని భారత వాణిజ్య సంఘమువారు ప్రభుత్వమువారికి తెలుపగోరుచున్నారని వాణిజ్య సంఘ కార్యదర్శి బొంబాయి సభ్యులకు సంఘ కార్యదర్శికి వాసెను.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్య సంఘ సభ

బొంబాయిలో 12 వ తేదీని జరుగును

ముఖ్యముగా ఖద్దరువిషయము చర్చింపబడును కలకత్తాలో జరిగిన కార్యసంఘసభలో చర్చింపబడిన ఖద్దరువిధానమును స్థిరపరచు విషయమునుగూర్చియే 12 వ తేదీని బొంబాయిలో జరుగు కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభలో ముఖ్యముగా చర్చ జరుగును.

* * *

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

లక్నో చెరసాల

సంయుక్తరాష్ట్రములమంత్రి సందర్శించుట

ఏప్రిలు నెల 29 వ తేదీ శనివారమునాడు లక్నో చెరసాలలో పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారితో సంయుక్తరాష్ట్రముల ప్రభుత్వమున స్థానికస్వరూపాలన కాఖకు మంత్రి యగు హానరబులు పండిత జగతు నాథాయణగారు రహస్యముగ సంభాషించిరి.

* * *

సీతాపూరు మండలము

అసహాయవాదుల బాధించుట

ఉపసంఘుని వేదికము

సంయుక్తరాష్ట్రములలో సీతాపూరు మండలమున అసహాయవాదులను బాధించుటనుగూర్చి విచారించుటకు నియమింపబడిన యావస ఘసభ్యులు పండిత జగదరలాలు నెహ్రూ మోహనలాలా కార్యాయనగార్లు పంపిన నివేదికమును రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సభ్యులవారు పత్రికలలో ప్రకటించిరి. కోర్టు ఆఫీషర్లను పున్యోగుల ధి క ము గ ను వారి తో ఛరి పోలీసువారునుగూడ అక్రమముల సరిపిరి. శోమకొనుట, పునఃపులను దత్తాదాక్షిణ్యములు లేకుండ కఠినముగ కొట్టుట, స్త్రీల నగారవపరచుట, లంచములను పుచ్చుకొనుట, బలవంతముగ ధనమును తీసికొనుట మున్నగు దౌర్జన్యములు జరిగినవి. దౌర్జన్యములు 8 గ్రామములలో జరిగినవి. ఆ వివరమున్నియుగూడ నివేదికమున వివరింపబడినది. ఖద్దరుసభ్యంతలు గొప్ప శోమక నచట నెంతవడెను. ఖద్దరుసభ్యులచినవారి నందరిని కొట్టి వారి బట్టలను బలవంతముగ తీసికొని తగులబెట్టిరినివేదికమున వివరింపబడినది.

పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘ సభ

బటాలాలో జరుగుట

పండిత సంతానంగారి అధ్యక్షత

ఏప్రిలు నెల 30 వ తేదీని పండిత సంతానంగారి అధ్యక్షత క్రింద బటాలాలో పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘ సభ జరిగినది.

సభవారు గాంధీమహాత్మునికి కృతజ్ఞతను తెలిపిరి. పంజాబురాష్ట్రమునకు మున్యోగులు జన్మస్వాతంత్ర్యముల నన్నిటిని తొలగించుచున్ననుగూడ ప్రజలత్యధికమగు కాంతమును చూపి నందులకు వాటిని కొనియాడిరి. రాష్ట్రీయములగు సేవారత్న వేలకొలదియండి చేయుచున్న త్యాగమునకు వారి నభినందించిరి. దౌర్జన్యవిరహిత మగు సహాయోద్యమమే యుత్తమక సాధనమని నిర్ధారణ చేసిరి. ఆ సహాయోద్యమమునకు దౌర్జన్యరాహిత్యమే మూలాధారము గాన ప్రజలు దాని నెన్నిటికిని విడనాడనూడదనిరి. సిక్కుల యుద్ధముల పట్ల ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్రతిపూతల వహించినను సిక్కులందరును, గురుద్యార ప్రబంధక సంఘమును ఆకాశీ సంఘమును దౌర్జన్యమునకు గడంగుతుండ పని చేసినందులకు సభ్యులు వారు వారి నభినందించిరి. చెరసాలలో నున్న వారి విషయమున యుద్యోగులచర్య కావ్యజ్ఞమును పగ సాధించుటయ్యనై యున్నది. అది క్రొవ్యునడగును. వారేచర్యలు కృత్రిమముతో కూడి యున్నవి. దేశీయులందరును నిర్భాగవిధానమునే అవలంబింపవలెను. అప్పుడుసమలో గ్రంథసాహెబును, గుజరతువారిలో ఖోరానుమరీపును కొందఱుశ్యాగులు ఆగౌరవపరుచుట గన్న జీయము అని తీర్మానించిరి. బ్రాహ్మ లజపతిరావు, ఆగాస్థున, ఖారవసింగుగార్ల నభినందించిరి. జాతీయ విశ్వవిద్యాలయమును పంజాబురాష్ట్రీయమునకు ప్రత్యేకముగ నేర్పగవలెను. లాహోరులోనున్న జాతీయ కళాశాలలో కాస్త్రీయ పారిభాషిక, పారిశ్రామిక కాఖలనుగూడ నేర్పరపవలెనని తీర్మానించిరి. పోలీసువారు తమ్ముకొట్టుచున్న పురుగునూడ కాంతమును విడువనందుల కీ సభ వారు వలతీరుల నభినందించిరి. పోలీసువారు తుపాకులను వలతీరులనై కాల్పుట తలపించిననుగూడ వలతీరులు కాంతమును వలచునూడదని హెచ్చరించిరి. పారిసుసభలో చేయబడిన నూచలస్వామ్య కరములు టర్కీవారి కత్యంత నష్టకరములు అను తీర్మానము సామోదించిరి. అధ్యక్షుడు సంతానముగారు సభాంత్యమున కొంత ముచ్చటించిరి. చాలరాత్రియైనప్పటికి సభముగిసెను.

ఇతరనాయకులు

పండిత మదనమోహనమాలవ్యా, సరోజినీదేవి, వి. జే. పటేలు, శ్రద్ధానందస్వామి, అబ్దునుతాజ్జీగార్లు మున్నగువారు గూడ సభలో నుపస్థితులైరి. తీర్మానముల ననుమతించిరి.

పండిత మాలవ్యాగారు

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు బటాలాలో కాస్త్రీయకాంగ్రెసుసభయందే గాక మతరెండు బహిరంగసభలలో గూడ 30 వ తేదీని స్వరాజ్యమును గూర్చి దీర్ఘపాఠ్యముల నిచ్చిరి. 1 వ తేదీ రాత్రికి బటాలానుండి లాహోరుకువచ్చిరి 2 వ తేదీ ఉదయమున లాహోరునుండి పెసావరుకు వెళ్లెదరు. అటనుండి రావల్పిండికేగి పంజాబు ఉత్తరభాగమునకు దంతులను సంచారము చేసెదరు.

సరోజినీదేవిగారు 1 వ తేదీని గుజరత్వాలలో నొక బహిరంగసభయందు పాఠ్యసించి అటనుండి మైసూరుకుపోయి పిమ్మట లాహోరుకు వెళ్లి బొంబాయికేగెదరు. వి. జే. పటేలు గారు జలందరుకు వెళ్లిరి. 1 వ తేదీ సాయంకాల మచట బహిరంగసభలో నుపస్థాన మొంగి ఫెరోజ్పూరుకు పోయి అటనుండి ఢిల్లీకి వెళ్లెదరు.

శిక్షితుల నిరకన వ్రతము

అసత్యవార్త

పంజాబులో మియాన్వాలా చెరసాలలో చాలమ దిశ్శిక్షితులు తిండి మానివేసిరిని పత్రికలలో ప్రకటించబడిన వార్త అసత్యము.

* * * సంయుక్తరాష్ట్రముల కాంగ్రెసు కార్యసంఘము అలహాబాదులో సభ జరుగుట

కృష్టి ఆజ్ఞోల్లంఘన ప్రాంధము

ఈనెల 1 వ తేదీని అలహాబాదులో సంయుక్తరాష్ట్రముల కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ జరిగినది. త్వలో మరల కృష్టి ఆజ్ఞోల్లంఘనమును ప్రారంభించుటకు వారు నిశ్చయించిరి. దాని నవలంబించుటకు గల పద్ధతులను వివరములకు వారు ఈనెల 20 వ తేదీని జనగు సభలో నిర్ణయించెదరని తులయుచును.

డిప్టీ కమిషనరు - న్యాయవాది సంఘము

ఉద్యోగి ఉపాలంభనము

న్యాయవాదుల వాక్పరము

ఖాండానియారు డిప్టీ కమిషనరు చారిత్రా వాక్పరముల ఖాయాపటములను ఖాండాన్య న్యాయవాదిసంఘమునకును మరొకరిని సంఘములకును పంపెను. "ఈ పటములను మీసంఘ సభ్యుల కందరికిని చూపి మిమ్ముల నాకు మరల పంపగోరెదను. ఆంధ్రోళ్లకులవలన కలిగిన యాఘాతములు వారికి బాగుగా తెలియవలెను" అని ఆ యుద్యోగి వ్రాసెను. దానినిగూర్చి న్యాయవాదుల సంఘమువారు ఏప్రిలు 4 వ తేదీని సభచేసిరి. "ఈ చాయాపటములను పంపించుటకు సంఘమువారు మీకు మందనముల నన్నియు చేయినారు. "ఈ ఘోరములు వారికి బాగుగా తెలియవలెను" అని మియ వ్రాయుట సముచితముగాదు. ఆవిషయమును కేసువిచారణ యొక్కను పూర్తికాలేదు. ఆహత్యల కాంక్షతో కుటుంబ బాధ్యులు కారని పేము నమ్ముచున్నాము. మీరు పంపిన పటములను తిరిగి పంపుచున్నాము గాని యీ మొత్తము ఆ సంపూర్తిగా నున్నది. మీరు చారిత్రా చురంతముల పటములను మాత్రమే పంపితిరి. జలియనువాలాబాగు మహామరణపటములను పంపాల్సినదికానానపరిపాలననుసరించి సంబంధించినపటములను మావలాలైలులో బలవంతము నొందిన పటములనుగూడ పంపించి ఆ మొత్తము పూర్తికాలేదు. దైవ పీడ్యుల మనోభావముల వంటి మనోభావములు కలవా లొందిన భువకార్యముల పటములుగూడ మీతో నుండదగినవి గాన దానినిగూడ పంపగోరెదము" అని డిప్టీ కమిషనరుకు వ్రాయవలె ననియు దాని ప్రతులను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునకును ఖాండాన్ బరంపురము న్యాయనిసి పాలిటీలకును జూబాయి క్రానికలుకును పంపవలెనని వారు తీర్మానించిరి. (క్రానికలు)

రా. బి. యన్. కె. సుందరాచార్యుగారు.

అంతర్జాతీయ కార్మిక కార్యసానము.

సిహ్లా, మే:—భారతప్రభుత్వమునా రిట్లు ప్రకటించుచున్నా:—

"జనోవాలో అంతర్జాతీయ కార్మిక కార్యసానములో పనిచేయుట కి కభావతీయని పంపవలెనని జనోవా కార్యాలయపు డైరెక్టరు భారత ప్రభుత్వమునకు వ్రాసెను. మదరాసు లే బరుకమిషనరున కసిస్టాంటుగ పనిచేయుచుండిన రావుబహదూరు యన్. కె. సుందరాచార్యుగారు జనోవాకు వెళ్లవలసినట్లు భారతప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిరి. అతడు భారతదేశపు ప్రతిభా నచ్చటికి వెళ్లుచున్నాడనియు, ప్రభుత్వాభిప్రాయములను కనుగొనుటకు సిహ్లాకు వెళ్లియున్నాడనియు కొన్ని వార్తాపత్రికలలో ప్రకటించబడినది. ఇది నిజముగాదు. అతడెప్పుటికి భారతదేశపు ప్రతిభా నచ్చటికి వెళ్లుటలేదు. అంతర్జాతీయ కార్మికాలకుముగ కార్యదర్శిగ పనిచేయును. వీరికి సంబంధించిన కీర్తినియును బొందుట కతడు సిహ్లాకువచ్చెనుగాని ఇంకెందుకుగాదు.

అకాతీల ఆగ్రహము

లాహోరు, మే 1:—పంజాబు ప్రభుత్వమువారు ఏప్రిలు 18 వ తేదీని ఇట్లు ప్రకటించిరి:—

"ఈనా పాలిసుస్టేషనులో పనిచేయుచుండిన ఒక హెడ్ కాన్స్టేబులు ఒక ఆకాతీ చేతిలో నుండిన గొడ్డలిని కళ్లపము కొనెను. మఱునటికెను ఆ నేకమంది (బహుశః ఆకాతీలు) ఖడ్గములను, గొడ్డెడ్డను, బల్లెములను బట్టుకొనినచ్చి వానిని కొట్టిరి. ఆగాయములచే నతడు మూర్ఛిల్లగా, వా గతినిని బల్లెములతో బాడిదిరి. కేసునుండి రక్షణ విశేషము ప్రసాదించుచుండగా, అతనిని కొట్టినవారు అందరుచేరి పాలిసుస్టేషన్." అని

సాధుసంఘ మహాసభ: 24 సాంవత్సరికము:- దుండుభి సం॥ము-ఏప్రి 18 తేదీ (80-4-22) మొదలు 27 తేదీ (9-5-22)వరకు పక్షిశిర్ష (తిరుక్కొలకుండము క్షేత్రములో జరుగు శ్రీశేషగిరిస్వ స్వామివారి బ్రహ్మోత్సవ సందర్భమున సర్వే టి. సదాశివయ్యగారిచే చేయబడిన పునాదిరాతికడ జరుపబడును. ఆసమయమున ప్రతిదినము సభయు, భజనమును సాధువుల ఉపన్యాసములు జరుపబడును.

మాలానా అజద్ సోభానీ

మలబారుకు వెళ్లకుండ నాటకసరుపబడుట

బీచియుపన్యాసము

మాలానా అజద్ సోభానీగారి పు డిక్కడికి వచ్చియున్నాడు. ఆదివారము సాయంత్రము మద్రాసు కిలాఫతు సంఘ యాజమాన్యమున వారు తిరునళ్ళిక్కడి బీచియొద్దను నుపన్యాసించిరి. సభ్యులు చాలమంది మహమ్మదీయులు వచ్చియుండిరి. సి. అబ్దుల్ హక్కింగారు అధ్యక్షతవహించి ప్రవచనమున సోభానీగారిని గూర్చి కొంతకడి చెప్పిరి. పిదప సోభానీగారు ఆరగంటకు వైగా ఉరుదుభాషలో నుపన్యాసించిరి.

ఉద్యమప్రారంభమున కిలాఫతు ప్రచారములో నుత్సాహమును జూపి పాల్గొనినటుల నిప్పుడు మద్రాసు పనిజేయుట లేదని ఆయన విచారమును జూపి కిలాఫతు పరిత్రోద్యమమును ద్వ్యుదీకృతిగోత్సాహముతో పనిజేయవలె నని ఆన మతస్థులను కోరెను.

కిలాఫతు సమస్య యెన్ని ప్రయత్నముల జేసినను సఫలము గాలేదు. ఆసమస్య అటుల విడిచివేయుట పాడిగాదు. ప్యారిసు సంధిపరతులు చాల అసంతృప్తిగను టర్కీ కపాయ కరముగ నున్నవి. మద్రాసునుమామ్మదీయులుగూడ ఆ తీర్మానముల నాక్షేపించి జమైత్ ఉలేమావారు గావించిన తీర్మానముల నంగీకరించుటకు కోరవలయును. నాయకులందఱును ఒకరివెంట నొకరు జేయులాని కంపబడినది యేమాత్రమును వెరగుపడక, ప్రతివాడును తాను, మహమ్మదాలిని, షేకతాలీ ననుకొని పనిజేయవలెనని ఆయన వారిని కోరెను.

అంతట మాలానా సోభానీగారు కాంగ్రెసు నిర్మాణ కార్యక్రమమును గూర్చి ముఖ్యముగ కద్దరు ప్రచారమును గూర్చి శ్రోతలకు నచ్చజెప్పెను. పిదప మలబారు క్యవహరములగూర్చి చెప్పెను. ఆయన తాను మద్రాసుకు వచ్చినిది, మలబారుకు వెళ్లి అచట మహిళా సాదరసోదరీమణు లెటులుండిరో చూచిని వా గజో పాయముల నారయవలెనను నుద్దేశముతో వని చెప్పెను. ఆయన మలబారుకు వెళ్లుట సిద్ధమగుచుండెను. ఈ సభ యొక్కను కొన్ని గంటలకు జరుగుననగా మలబారు కల్లెక్టరు ఆయన మలబారు జిల్లాలో ప్రవేశింపరాదని ఉత్తరువు బంపెను. ఈ ఉత్తరువు న్యాయాధ్యక్షుడొక డో ఆయన చర్చింప దలచుకొనలేదు. దానిని నిరాకరింపవలెన దలపలేదు. తనకు చేత వైసంతపని జేసి ఆయన మలబారునకు నివాగజోపాసముల వారయు నుద్దేశమునే గల్గియుండెనని కల్లెక్టరును ప్రభుత్వమువారును తృప్తిపడునటుల జేయును. పిదప అధికారులు ఉత్తరువు నుపసంహరించుకొని, ఆయనను వెడలనిచ్చెదనిరి తలంచెను. అట్లుగాక ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువును రద్దుజేయునన్నచో, ఆయన మద్రాసులోనే యుండి స్థానిక సంఘముతో గలసి చేసేవైసంత పని జేయును. మాలానా సోభానీగారు తమ యుపన్యాసమును ముగింపకముందు మహమ్మదీయు లందఱులు మహిళాకన్యముల తీర్పుటకై సామవధవలెనని కోరెను. ఈరంజాను గోజులలో మలబారునిధికి ఉచితముగ ధన్యముల నిచ్చుటకన్న వారు జేయు సత్కార్య మేమియు నుండదు.

అబ్దుల్ హమీదుగారు ఉపన్యాసమును హిందువుల కొరకు అరవములో తర్జుమాజేసిచెప్పిరి. పిదప సభ ముగిసెను.

1921-వ సంవత్సరమునకు నూటికి రూ 10 లు చొప్పున లాభము వచ్చినట్లు తీర్మానించబడినది.

1922-వ సం॥రం॥ నకు నూటికి రూ 20 లు చొప్పున లాభమువచ్చునని ఆంచనావేయబడినది.

ది హరాహ్పురు టీ కంపెనీ (లిమిటెడ్)

మిక్కిలి నమ్మక మైనట్టియు, లాభకరమైనట్టియు వ్యాపారము.

జనులు తమ వైకమును వాటా ఒకటికి రూ 25 లు చొప్పునకొని యిందులో వెట్టుబడి క్రిందట దాచుకొన వచ్చును.

మొత్తముగావైనను, వాయిదాల పద్ధతివైనను చెల్లించవచ్చును.

అనుభవము పలుకుబడి గల ఏజెంట్లు కావలెను. కమిషను లేక జీతము ధాతాళముగా యివ్వబడును.

ఈ క్రింది చిరునామము ధృఢాస్తులను పంపుకొనవలెను.

A. V. Naravana, Chief Agent,

The Hara-hpur Tea Co. Ltd

P O Bandanurlanka Godavari District.

The Managing Agents

5/1 Gupti Kay Lane

P O Hatkchla Calcutta

బందరు

నిమ్మజాతుల కొకఉచితపాఠశాల

భవన ప్రారంభ మహోత్సవము

బందరునందు నిమ్మజాతుల ఉచితపాఠశాల నేవాసనన భవనపు ప్రారంభమహోత్సవము ఏప్రిలు 28 వ తేదీ సాయంత్రము గొప్పవైభవముతో జరుపబడినది. కల్లెక్టరు లెయిలరు గారు సగరమునందలి ప్రముఖులు సభకు వచ్చియుండిరి. నిమ్మజాతుధర్మణమునకై పాటుపడుచున్న రాముజీరావు గారి పాఠశాలకు మానేజరు. ఈపాఠశాల ప్రథమమున 1916 వ సంవత్సరమున 5 గురు విద్యార్థులతో ప్రారంభింపబడి ననియు, ప్రస్తుతము 100 మంది విద్యార్థులున్నాననియు, లేబరు కమిషను ఇచ్చిన 750 రూప్యముల గ్రాంటుకల్లును, ఇతరవిధముల ప్రోగుచేసిన వెయ్యిరూప్యములకల్లును యాపాఠశాలాధవనము నిర్మించుటకు వీలయ్యెనని పాఠశాల మానేజరు రామజీరావు గారు చెప్పిరి చోడవరపు దేవశాస్త్రిగారు 200 రూప్యములు నేమూరి రామచంద్రరావుగారు 150 రూప్యములు విరాళ మొసంగిరి.

అధ్యక్షుని ఉపన్యాసము

అధ్యక్షులకు కల్లెక్టరుగారు ఇట్లు ప్రసంగించిరి:—

నేనీజిల్లాకు వచ్చినపుడే రామజీరావుగారి పేరు వారు నిమ్మజాతుధర్మణముకొరకు గావించుచున్న కృషి తెలిసికొంటిని. ప్రతిదేశమునందును బీదవారున్నారు. కాని యాదేశమునందలి బీదలలో అనేకులు అస్పృశ్యులుగ కూడ పడినవి పబడుచున్నారు. అందుచే వారికన్యములు మరింత అధికముగ నుండును. ఇంగ్లాండునందుకొక కార్మికుడు ప్రీవికాన్సిలరు కావచ్చును రాజుతోకలసి భోజనము చేయవచ్చును. ఈదేశమునందు అస్పృశ్యులు తమజీవితకాలమంతయు అస్పృశ్యులుగనే యుండెదరు. ఇటీవల దేశమునందుకొంతప్రబోధము కలిగినది అనేకులు అస్పృశ్యులకై అంతిమోదవలయునని అంటును ప్రచారము చేయుచున్నారు. మాటలపడయే గాని చేతలపడలేదు. రాముజీరావు గారు బ్రాహ్మణులైనను వారు పంచమధర్మణమునకై గావించుచున్నకృషి ఆ దర్శ ప్రాయముగ నున్నది. వీరు తమ సర్వస్వము యీ పనికి ధారపోయుచున్నారు. ఈభవనము రామజీరావు గారిపట్టుదల ఉత్సాహమునకు నిదర్శనము. ఈ భవననిర్మాణమునకు రామజీరావు గారు దాదాపు 600 రూప్యములు స్వయముగ ఇచ్చినారు. ఈ పాఠశాల అభివృద్ధి కావలయున్న తగు మూలధనముండవలెను. ఈ పాఠశాల మిగిలినవి పూర్తిమైనవి మీరు అంగీకరింపవలెను. కావున మీందరు యాపాఠశాలకు తమ సహాయ మొనర్చుచుండెద రని నమ్ముచున్నాను. ఈపాఠశాల నింత వృద్ధిచేసిన రామజీరావుగారు వారి సహాయముల వంద నీయులు. అచితకాలములోనే రాముజీరావుగారి కృషి మూలమున పాఠశాల చక్కగ అభివృద్ధి చెందుననియు, చుట్టు ప్రక్క గ్రామములనుండి పంచమబ్రాహ్మణ విద్యార్థిస్థానమునకై ఇచ్చుటికి వచ్చియుండుటకు సరిగ్గవారులు నేర్పరుచుట యుక్తమనియు, అట్టిపరిస్థితులు కూడ శీఘ్రకాలములోనే సాధింపబడుననియు నమ్ముచున్నాను.(హృద్భవము)

మిమ్ముల కల్లెక్టరుగారికి ఆవసరముని కొన్ని పనులందుటచే జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షులకు బాహిజరావునాయుడు గారు అధ్యక్షతవహించిరి. 'అస్పృశ్య'కు గురించి వెబవాడ వాస్తవ్యులకు కొలెందరెడిగాక కొంతసేపు మాట్లాడిరి విద్యార్థులు మిమ్ముల 'శకుపాలకథ' యను నాటకము ప్రదర్శించి సభకుల మనముల రంజిల్లజేసిరి. సాయంకారు నంబూరి నువ్వారావు గారు విద్యార్థులకు బీదలకు అన్నదానముగావించెను, అని బందరునుండి యొక విలేఖకుడు తంకివార్త పంపుచున్నాడు.

ఆంధ్రపత్రిక

1922-వ సం॥ మే నెల 2-వ తేది

మంగళవారము

కద్దరువ్యాపకము

నిర్మాణకార్యక్రమమునకు చెల్ల, కద్దరువ్యాపకము ఆర్థికతాపశ్యక మని పేరుగ జెలుప నవసరము లేదు. భారతీయులు తమ శక్తి సంఘము ఈ విషయమై ముఖ్యముగ వినియోగించ వలసి యున్నారు. తిండికి పిన్నులు, గుడ్డయే ముఖ్యమగుటచే, ఆ రెంటి విషయమై దేశము పరులపై నాధారపడకుండునట్లు కృషి సలుపుట ధర్మము. దేశమున కార్థికబలము చేకూరలేని, అస్థివిశ్వాసమును తనూలమున స్వరాజ్యసిద్ధియు చేకూరును. కద్దరునందే స్వరాజ్యము గలదని, గాంధీమహాత్మునకు దృఢవిశ్వాసముగలదు. కద్దరువ్యాపకమునిమిత్తము, “ధర్మాత్ము” లగు పండితమదనమోహనమాలవ్యాగారు తమ శక్తిని వినియోగించుచున్నారు. వీరు వాచనభేదము లేక కద్దరును ధరించుట ఎల్లర పరమధర్మ మని, వారు హెచ్చరించుచున్నారు. పంజాబునందు సాధువులను సందర్శించి వారితో మాలవ్యాగారు ముచ్చటించగ, తము కద్దరు సందేశమును బోధించెద మని వారు వాగ్దానము జేసిరి. పంజాబు రాష్ట్రీయ సమావేశము వారు మొన్నటి దినము, గాంధీమహాత్ముని కభినందనముల నర్పించుచు, వారు చేసిన సేవను కొనియాడిరి. ఆహింసాధర్మమును ననుష్ఠించుటకును, డిల్లీ బడ్డోలీ కార్యక్రమములను నెఱవేర్చుటకును నిశ్చయించిరి. నిర్బంధములనుభవించుచున్న రాష్ట్రీయ సంఘాధ్యక్షు లగు లాలా లజపతిరాయి, ఆగాస్ట్ వారు, ఖరకేసింగుగార్లను, ఈ సమావేశము అభిసందించెను. ప్రతిరాష్ట్రీయును నిర్మాణకార్యక్రమమును పూర్తిజేయుటకు, దృఢనిశ్చయము జూపవలెను. ప్రసంగములకును, వివాదములకును ఇది తరుణము గాదు. కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ, ఈ నెల 12-వ తేదిన బొంబాయినగరమున గూడ నున్నది. కద్దరు వ్యాపకమునకై, ఫలప్రద మగు నొక విధానమును తయారుజేయుటకు కలకత్తాలో గూడిన వర్కింగుకమిటీసభలో ప్రయత్నము జరిగెను. ఆ విషయమై ఇంకను యోచించుటకు, అవకాశ ముండవలయు నను తలంపుతో బొంబాయి సభవరకు దాని నపుడు నిలుపుదల జేసిరి. బొంబాయిసభలో కద్దరువిధానము తప్పక నిర్ణయింపబడును. రాష్ట్రీయులు కద్దరు వ్యాపకమునకు బూనుటకు, కాంగ్రెసు కమిటీవారు సహాయము జేసెదరు. కాని, వారిచ్చునంత ధనమును రాష్ట్రీయులుగూడ సమకూర్చగలిగి యుండవలెను. ఇందు వలన, రాష్ట్రీయులు స్వశక్తిని కనుబడిచుటకును, కాంగ్రెసుకమిటీవారు రాష్ట్రీయులకు తగు ప్రోత్సాహ మొసగుటకును, అవకాశముండును. కద్దరు నిర్మాణమును తనిఖీజేసి, నూలును వస్త్రములను ఎక్కుడుగ తయారుచేయుటనుండి ఇతర ప్రాంతములకు పంపుట కేర్పాట్లు జేయుటకును, ఇవి అమ్ముడు బోవుటకు తగు ప్రాకార్యముల నేర్పరుచుటకును, కేంద్ర సంఘ మొకటి స్థాపింపబడును.

కద్దరు విధానమునందు, మరొకని ఏర్పాటు యుండవచ్చును. దేశమును వేరొక యువద్రవ

మెదుర్కొనుచున్నది. కద్దరును పోలిన వస్త్రములు లాంక మైదునుండియు, జపాను మొదలగు దేశముల నుండియు, దిగుమతియగుచున్నట్లు వర్తమానము దెలియుచున్నది. వర్తకము నెటులనయినను కొన సాగించి డబ్బు సంపాదించవలెననడివారు, ఎట్టి మాయోపాయముల నయినను పన్నుటకు వెనుదీయరు. హిందూదేశమున కేవలములు ప్రിയముగనుండునో టివానినే విదేశవ్యాపారులు పంపుటకు ప్రయత్నించెదరు. భారతీయుల కొరకే మల్లులను తయారుజేసి పంపుచుండిరి. పిన్నులు అంచులుగల ధోవతులను సయితము తయారుజేసి పంపుచుండిరి. ఇప్పుడు కద్దరును వాడుట సామాన్యమగుటచే, ముతుక వస్త్రములను తయారుజేసి పంపవచ్చును. దిగుమతి వర్తకులు కొందరు ఈ వస్త్రములు స్వదేశ వస్త్రములని చెప్పి జనులను ద్రమపెట్టవచ్చును. ఇట్టి మోసము వ్యాపింపకుండు, కాంగ్రెసు కమిటీలు నిపుణులగు వారిని తగుపరీక్ష జేయుటకు నియమింపవలెను. కద్దరును తయారుజేయుట ఎంత అవసరమో, మోసపు కద్దరు వ్యాపింపకుండు జేయుట గూడ అంతయవసరము. ప్రజలీ విషయమై కడుజాగ్రూకత్వ మెరిగి, మహాత్ముని దివ్యనామమునకు అగౌరవము సంభవింపకుండునట్లు జూడవలయును. ఇందువిషయమైగూడ బొంబాయి కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీవారు తగిన ఏర్పాటుల జేసెదరని భావించెదము. మొన్నటిదినము గుంటూరునగరమునందు జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘసమావేశమునందు, రాష్ట్రీయునందంతలను కద్దరును వ్యాపింపజేయుటకై ఒక విధానము నేర్పరుచుటకు ఉపసంఘ మొకటి నియమింపబడెను. కద్దరు వ్యాపకము యొక్క ముఖ్యవశ్యకతను, ఆంధ్ర కాంగ్రెసు సంఘము గుర్తించుట, సమంజసముగ నున్నది. ఇటులనే హిందూదేశమునందలి ప్రతిరాష్ట్రీయును, కద్దరును తయారుజేయుటకు, మిగుల శ్రద్ధవహించుట ధర్మము. ఈపని జయప్రదముగ ముగియుటకు, మనుష్యబల మవసరము. ధన మవసరము. నిరంతర కార్యదీక్ష యవసరము. మనుష్యబలము నకు, కాంగ్రెసునందు సభ్యుల నధికముగ జేర్చుకొనుట సాధనము. తిలకు స్వరాజ్యనిధికి ధనము విశేషముగ బ్రోగుజేయవలయును. చాలినంత ధనములేనిది, నిర్మాణకార్యక్రమమును త్వరితముగ కొనసాగించుట కష్టమగును. నిర్మాణకార్యక్రమము సాధ్యమగునంతత్వరతో పూర్తియగుటకు, భారతీయుల ప్రయత్నమై మెలగవలయును. మహాత్ముడుపడేశించిన కద్దరుమంత్రము ననుష్ఠించెదరేని, వారు ధన్యులయ్యెదరు. దేశమాత ధన్యత గాంచును. స్వరాజ్యలక్ష్మీ భారతీయులను చేపట్టును. వితండ్లవాడులు వాదముల జేయుచుదురుగాక. ఆధునిక నాగరిక వ్యామోహితులు, కద్దరునకును స్వరాజ్యమునకును సంబంధ మేమిగలదని యధిక్షేపింతురు గాక. ఇట్టి వాదములు, కాంగ్రెసుపక్షావలంబులను చలించజేయ నక్కరలేదు. కద్దరువ్యాపకమునకు వారు నిరంతరకృషి సలుపుచున్నకొలదియు, కద్దరువలని లాభములు దెలిసివచ్చును. హిందూదేశమునకు మోక్ష మెటుల గలుగునో తేటతెల్లమగును. అందుచే, స్వరాజ్యోద్యమావలంబులు, తమ కార్యదీక్షవలన ఇతరులకు మార్గదర్శకులగుట భావ్యము. కద్దరునిర్మాణము త్వరతో పూర్తియై, కాంగ్రెసు కార్యక్రమాంశములు సఫలమై, స్వరాజ్యలక్ష్మీ ఆర్యావర్తమున తాండవమాడుచుండెడి భాగ్యము శీఘ్రముగ లభించుగాక!

త్రాగుడు

మద్యపాన నిషేధోద్యమము, గాంధీమహాత్ముని ప్రబోధమువలన దేశమునందంతటను వ్యాపించుచున్నది. మద్యపాననిషేధము సాధ్యముగాదని విపరీతవాదమును, పుస్తీఘట్టు బాకసను గారు బోనాడియుండిరి. అమెరికాలో నీ యుద్యమము జయప్రదముగ కొనసాగుచున్నది. హిందూదేశము నందు ప్రజలు మతబద్ధులు. త్రాగుడును, హిందూ మహమ్మదీయమతములునిషేధించుటచే, తగినకృషి జరిగినచో అమెరికాదేశమునందుకన్నను హిందూదేశమునందీయుద్యమము సులభముగ సఫలమగును. పాశ్చాత్యనాగరికము ఈ దేశమున వ్యాపింపక బూర్జుము, త్రాగుడు దురభ్యాసము ఇంతవిరివిగ వ్యాపించియుండలేదు. త్రాగుడు వృద్ధియగుటకు, ప్రభుత్వపు ఆభ్యుదయపద్ధతులే ముఖ్య కారణము లని, తేటపడుచున్నను, ఈ సంగతిని అధికారు లింకను గ్రహింపకున్నారు. నిషేధోద్యమమునకు పనిజేసినవారలు, నిర్బంధములపాలగుచున్నారు. బొంబాయిలో మద్యపాననిషేధముగూర్చి విచారించుటకు, ఇటీవల నొక విచారణసంఘము గూడియుండెను. విచారణ ధోరణిజూచిన, యూరపీయను లందరును మద్యపాననిషేధము సాధ్యముగాదని సాక్ష్యమిచ్చుట వింతగనుండును. వీరు ప్రభుత్వపద్ధతిని సమర్థించిరి. యూరపీయను సంఘాధ్యక్షుడు సాక్ష్యమిచ్చుచు, పూర్ణనిషేధము బనికరాదనియు, అయ్యది సాధ్యముగాదనియు బలికెను. ఉన్నాదనైద్యాలయపు నూపరింటెండ్లెంటుగారు, మద్యతరగతివారు స్వల్పముగ త్రాగుట హానికరముగాదనిగూడ సాక్ష్యమిచ్చిరి. మితచానము వీరి కిష్టము. మితచానము కొంత కాలమునకు అతిపానమగు నను సంగతిని వీరు కనిపెట్టలేదుగాబోలు! స్మిత్తు అను మరయొకసాక్షి నిషేధము గూడదనిచెప్పుచు, మితముగ త్రాగుట వలన నష్టమేమియు లేదనియు, హిందూదేశము నందు దినమంతయు పనిజేసినపిన్నుల కొంచెము త్రాగినచో, మరునాడు పనిజేయుటకు చురుకుపుట్టుననియు, వాదించిరి. మద్యపానము హానికరము గాకుండుటయేగాక అవసరమని గూడ కనిపెట్టిన స్మిత్తుగారి ప్రతిభ అద్భుతము. క్రైస్తవమతగురువగు ఆర్చిబిషపు గుడియర్గాడిగూడ, మద్యపాననిషేధము బనికరాదు. త్రాగుడును అసలేనిషేధించుచో, దానివంకకే మనస్సు బోవుచుండునని, వీరి భయము. క్రైస్తవతత్వజ్ఞులైన న్యతత్వమున బోవుట్లు అనుసాక్షి నిషేధమువలన, ప్రజలకు నష్టము చాలగలదనివాక్రుచ్చిరి. కానివల్లెటూల్లో, త్రాగుడు అలవాటు సామాన్యముగలేదని, వీరు అంగీకరించిరి. అటులగుచో, నిషేధ మేల సాధ్యముగాదో తెలియకున్నది. లేబరుకార్యాలయపు డైరెక్టరుగు ఫిక్లెష్మిరాసుగారు, నిషేధము ఆచరణయోగ్యముగాదనిరి. నిషేధమును ప్రవేశజెట్టుచో, యూరపీయను, పార్శ్వ, క్రైస్తవసంఘములకు చాలయిబ్బందిగలుగునని వీరి యుద్దేశము. హిందూ మహమ్మదీయసంఘముల సంగతి వీరు చెప్పలేదు. హిందూవులకును, మహమ్మదీయులకును యిబ్బందిలేనపుడు క్రైస్తవసంఘమునకు మాత్రము ఇబ్బందులు గలుగునా? మరయొక కారణమును షిరాసుగారు సూచించిరి. విద్యకు గ్రాంటులనిచ్చుటకు, మద్యపానపురాబడియే ముఖ్యధారమట. అందుచే నిషేధమువ్యాపించిన విద్యకుభంగముకలుగునని వీరు భయపడుచున్నారు. షిరాసుగారికి గల భయమే, అధికారుల ననేకులను ఆపరించుచున్నది. రాబడి తగ్గిపోవునేమో యని వారు భయపడుచున్నారు.

కాని ప్రజలను అవినీతిపరులగావించి తన్నుల మున రాబడిని వృద్ధి చేయుట, ఎంతవరకు శ్రేయస్కరమో, ఇంగితజ్ఞు లూహించుకొన గలుగుదురు. త్రాగుడు తోలగుటకు, యూరపియను సాక్షులం దరును ప్రబల విముఖత గనుజుచుట, విచిత్రము. వీరి యభిప్రాయములే, ప్రభుత్వమువారిని ప్రోద్బల పరుచుట, సహజము. ప్రజలు మద్యపాన దురభ్యాసపు యొత్తిడినుండి తప్పించుకొన నలయుననిన, పరిపాలనావిధానమునందు మార్పుగలుగుట అవసరమని స్పష్టమగుచున్నది. ఆధికారు లిట్టి ముఖ్య సంస్కరణమునకు తోడ్పడరని, విడితమయినది.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము

ఈ సంఘము, ఆంధ్రదేశమునందును అందు ముఖ్యముగ గుంటూరుమండలమునందును ఆత్మంత సంస్థాపిత ఏర్పడిన యీ సమయమున, గుంటూరు నందు గత భావనామన గూడెను. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులును, నిరుపమాన దేశభక్తులు నగు కొండ వెంకటప్పయ్యపంతులు గారు, కార్యాచరణమున తపముజేయుచున్నారు. కార్యదీక్షాతత్పరులును, రాష్ట్రీయసంఘ కార్యదర్శులునగు గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారును, డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యముగారును, కడ్డలూరుజుయలు నందు కఠినకార్యాచరణ ననుభవించుచున్నారు. వీరిని పూర్వపదవులకు రాష్ట్రీయసంఘమువారు మరలనెన్నుకొని, ఆత్మశౌరవమును ఆంధ్రదేశ శౌరవమును నిలువజేట్టిరి. అధికారులు నిర్బంధించినంత మాత్రమున, దేశభక్తుల శౌరవమునకు కొరత గలుగుటకు మారుగ, వారి శౌరవము మరింతగ నతిశయించును. వారి సంచలనము నరికట్టుటవలన, జాతీయోద్యమ ముగిబోవుటకు మారుగ అయ్యది మరింతగ వ్యాప్తిగాంచును. పై మువ్వరును విడుదల యగువరకు, దేశభక్త వెంకటప్పయ్యపంతులు గారి స్థానమున టంగుటూరు ప్రకాశంపంతులు గారిని అధ్యక్షులుగను, నడింపల్లి నరసింహారావు పంతులు, వి.వి. గిరిగార్లను కార్యదర్శులుగను, చిత్తూరువాస్తవ్యులగు సి.రాజగోపాలాచార్యులగారిని మరి యొక కార్యదర్శిగనుఎన్నుకొనిరి. నూతన కార్యనిర్వాహక సంఘ మేర్పడెను. నూతనముగ నేర్పడిన, ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసంఘమువారును, కార్యనిర్వాహక సంఘమువారును, తమ ధర్మముల నత్యంత శ్రద్ధతో నెఱవేర్చి కృతార్థు లయ్యెద రని తలచెదము. వీరి భారము మెండు. స్వరాజ్యసిద్ధి వీరి చాకచక్యము పై నాధారపడి యుండును. పల్నాటినుండి విరుపించుచున్న పోలీసు అక్రమములగూర్చి విచారించి, తెలియజేయుటకొక ఉపసంఘము ఏర్పఱుపబడెను. గుంటూరుమండలమునందు శిక్షార్థపుచున్న సంగతి వేల్పడి యయిన పిమ్మట, కర్తవ్యము నాలోచించుటకు చెన్నపురిలో ప్రత్యేకసభ జరుగుటకు నిశ్చయింపబడెను. తిలకుస్వరాజ్యసిద్ధికి, ఆంధ్ర రాష్ట్రము నుండి మూడులక్షలన్నర రూపాయలను నసూలు జేయవలె నని, కోరబడెను. తిలకు స్వరాజ్యసిద్ధికి, ఆంధ్ర రాష్ట్రము తానీయవలసిన ధనమును త్వరలో నిచ్చివైచి, కాంగ్రెసు నిర్ణయములను యథావిధిగ నిర్వహించుగాక యని కోరెదము.

స్త్రీల నిర్బంధములు

స్త్రీలను సయితము ఆంధ్రదేశమున నిర్బంధింపవలసినచుటచే, స్వరాజ్యోద్యమమునకు మిగుల బలము గలిగెనని చెప్పవచ్చును. స్వరాజ్యోద్యమ విజయమున కిది చిహ్నము. దువ్వూరు సుబ్బమ్మ గారిని స్వరాజ్యోద్యమమునకు పంపుటతో, స్త్రీల నిర్బంధము ఆంధ్రదేశమునముగియ లేదు. కందాడ

యతిరాజమ్మ, పాటూరు బాలసంస్కృతమ్మగార్లకు 188 శైవన్యక్రింద నోటీసు జారీచేయబడినటులను, గూడూరు సబుమేజిస్ట్రేట్ గారియొద్ద యతిరాజమ్మ గారు నేమను, బాలసంస్కృతమ్మగారు అయినతేది నను విచారించబడుదురనియు, నిన్నటిదినము వార్తలలో ప్రచురింపబడెను. యతిరాజమ్మగారు, కడ్డలూరు జుయలులో శిక్ష ననుభవించుచున్న స్త్రీని వాసనుగారి భార్య. భార్య, భర్త లిరువురును, జాతీయోద్యమాభివృద్ధికి పాటుబడుట, ప్రశంసార్హము. స్త్రీల నిర్బంధమువలన, ఉద్యమ మతి త్వరితముగ వ్యాపించు నని భావింపవచ్చును. నిర్మాణకార్యక్రమమును త్వరలో పూర్తిజేయుటకు ఆంధ్రుల కెక్కుడు ప్రోత్సాహమును కార్యదీక్షయు ఇందుమూలమున నలవడునని నమ్మవచ్చును. స్వరాజ్యసిద్ధికిని నిర్బంధితుల విమోచనమునకును పరస్పరసంబంధము గలదు. ఒకదానివలన, మరి యొకటి సిద్ధిచును. ప్రజలు తమధర్మమును నెఱవేర్చుటకు, నిర్బంధములద్వారా ఎక్కుడు ప్రోద్బలము గలుగుచున్నందులకు సంతసింపవచ్చును.

హైదరాబాదు సంస్థానము: ఉచితవిద్య

హైదరాబాదు సంస్థానము, ప్రయిమరీ విద్యను ఉచితముగ గఱపుటకు నిశ్చయించెనని తెలిసికొనుటకు సంతసమగుచున్నది. నిర్బంధ విద్యనుగూర్చి, ఈసంస్థానము వారింకను నిర్ణయింపలేదు. హైదరాబాదు సంస్థానము, మరికొన్నింటి వలె పెప్పె మెరుగులు జూపకబోయినను, నిజోష యోగముగల పనులను కొన్నింటిని కావించుచున్నది. ఆంగ్ల భాషకు రెండవస్థాన మొసగి, దేశ భాషకు ప్రథమస్థాన మొసగెడి ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయము నేర్పరుచుటలో, నైజాముగారు దూరదృష్టిని జూపిరి. హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యము, ఈసంస్థానమునందు పాదుకొనియుండుట, ఎన్నదగిన విషయము. స్వదేశ సంస్థానములలో, ప్రజాభీష్టములను నెఱవేర్చుట కెక్కుడు వీళ్లుగలవు. అట్టి యవకాశములను సంస్థానాధీశులు తిన్నగ నుపయోగించుటలేదు. హైదరాబాదు సంస్థానము ప్రజల యభ్యుదయము నిమిత్తము, ఎక్కుడు దీక్షతో పాటుబడి, ఇతర సంస్థానములకు మార్గదర్శక మగుట యుక్తము.

నిషేధాజ్ఞ

మలబారు వర్షితుల గనుగొనుటకు నెడల నెంచిన గాంధీమహాత్ముని, మలబారు రాష్ట్రమునకు అధికారులు నెడలనీయకబోయిరి. సుప్రసిద్ధ మహమ్మదీయనాయకు లగు మాలానా అజద్ సుభానీగారు మలబారురాష్ట్రమునకు సోదరమిత్రుల దుఃఖోపశమనార్థము నెడల నెంచగ, వారిని సయితము నిషేధించిరి. వీరు మలబారులో ప్రవేశించుటవలన, ఎట్టియుపద్రవముగలుగునో తెలియకున్నది. పలువురు ఇతర రాష్ట్రములనుండి మలబారునకు వెడలుచున్నారు. బాధితులకు సహాయము జేయుచున్నారు. ఇట్టిస్థితిలో మహమ్మదీయ నాయకుని బోనిచ్చుట, సవ్యముగ నుండును. సోభానీగారు, అహింసావ్రతమును నిష్కర్షగనవలంబించుచు, దాని యత్యుష్టతను సోదరమిత్రులకు బోధించుచున్నారు. నిర్మాణ కార్యక్రమము వలన ఎట్టి లాభము చేకూరునో, వారు బీచి సభయందు దెలిపియుండిరి. ఇట్టివారు, ఉపద్రవము గలిగింతురనుట విపరీతము. అయినను, అధికారుల హృదయము నెవరు గ్రహింప గలుగుదురు?

మహాత్మునిపై శ్రీ

ఆంగ్లదేశమునందు నివసించెడి భారతీయులు లండనునగరమునందలి కాక్స్టనుహాలులో సమావేశమై గాంధీమహాత్మునియందును, స్వరాజ్యోద్యమమునకై పాటుబడుచున్న యితర నాయకుల వైనను తమకు గల సామూహికవిశ్వాసమును కనుబఱచినటుల, రూబరుతంతివార్త తెలుపుచున్నది. మహాత్ముడు, దేశీయుల హృదయములను పల్లవింపజేయుచున్న ఘనోద్దేశములను వెల్లడిజేసి, ఆత్మసమర్పణ గావించెను. భారతీయు లేదేశమునందున్నను, మహాత్మునిపట్ల భక్తిని కనుబఱచుట సహజము. లోకోత్తరపుకాము డగు గాంధీమహాత్ముని అన్ని దేశములవారును శౌరవించుటకు త్వరలో తరుణ మాసన్నము గాగలదు.

నిజసందర్శము

బ్రిటీషు గవర్నమెంటువారు హిందూదేశమునకు లిచ్ నిస్ యుద్ధనౌకను దానముచేసిరని, పయ్యెనిరుప్రతికలో ప్రచురింపబడెను. ఈ వార్త నిజముగాదనియు, యుద్ధనౌకను బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారు దాన మొసగలేదనియు, ఏడేలో నుంచు నిమిత్తము బ్రిటీషు అడ్మిరాలిటీ వారినుండి ఇండియాప్రభుత్వము వారు కొనియుండిరనియు, దీనిని డ్విఫ్ నౌకగ నూర్చుట కగువ్యయమును ఇండియాప్రభుత్వమువారే భరించుచున్నారనియు, పబ్లిసిటీబోర్డువారు తెలుపుచున్నారు. విక్రయమును దానమని, తెలుపుటలే లేనిపోని యాశలు గలిగియుండవచ్చును. నిజసందర్శము త్వరలో బయల్పడుట సంతసము.

పంజాబు జాతీయ విశ్వవిద్యాలయము

నిర్మాణకార్యక్రమమునందలి జాతీయ విద్యను వ్యాపింపజేయుటకై, పంజాబువిశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుటకు, పంజాబు రాష్ట్రీయ సమావేశము వారు నిర్ణయించిరి. ప్రభుత్వముతో సంబంధము లేకుండ పంజాబు రాష్ట్రము జాతీయవిద్యను జయప్రదముగ కొనసాగించి యుండెను. ఇందు విషయమై సిరాప్రమునకు విశేషానుభవము గలదు. నూతనజాతీయవిశ్వవిద్యాలయము, పంజాబుదేశమునందు తనపనిని నిర్విఘ్నముగ నెఱవేర్చునని యూహించెదము.

ఖాజీ గాంధీటోపిని ధరించుట

సాశ్వాత్యుడతని బాధించుట

గవర్నరు జనరలుకు ఖాజీ లేంతింపుట

లిలాసపూరులో నొక ఖాజీ గాంధీటోపిని వెట్టుకొని ఒకనాడు రాత్రి పోలీసు యుద్యోగుల బసలో నున్న తన మిత్రునింటి కేగ నటల నొక పాశ్చాత్యుడు ఖాజీని తూలనాడి టోపిని బలవంతమున లాగి తగులజెట్టి తొక్కినని యిదివరకే యాఫ్రికలో ప్రకటింపబడెను. దానినిగూర్చి ఆ ఖాజీ రాజప్రతినిధికి 28 వ తేదీని డిలాసపూరు నుండి లేంతివార్త నంపెను. "నేను మర్యాదగల మూల గుజారు ఖాజీని, లిలాసపూరు లోకలుబోరులో సభ్యుడను. 22 వ తేదీ రాత్రి నా బంధుగని చామటకు నేను పోలీసు యుద్యోగుల బసలకు వెళ్లగా మధ్యరాష్ట్రములలోనున్న లిలాసపూరు శిశ్రువు పోలీసు నూపర్షింటు సాంపకస్సుగారు నన్ను కొట్టి నాతలవైపున టోపిని బలవంతమున లాగి దానిని క్రిందవేసి కాలితో త్రొక్కి తగులజెట్టెను. నన్నునానిదుర్భాషలాడెను. వెనుక ఆంగ్లదేశమునకు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగ పనిచేసిన మీరు హిందూదేశమునకు రాజప్రతినిధిగనుండగా దుర్మార్గులను శిక్షించుటయే పనిగా గల యుద్యోగి యిట్లు నిరపరాధిగ నున్న బాధించుట మిథ్యపరిపాలనమునకు ప్రజల సందర్శనముగ నున్నది. దీనినిగూర్చి వెంటనే తగినచర్య జరుపగోరెద" నని ఖాజీ లేంతివార్త నంపెను. (కానీకలు).

జైనోవా సమావేశము.

అంగ పరాసు సూచనలు

ఏప్రిల్ 28:— రవ్వకర్మసాధముల చర్చించుటకు నియమించిన రవ్వకర్మసాధముల ముగియునకు బాధ్యులు జైనోవా యందుండెను.

చివరినగారి బెదిరింపు

ఏప్రిల్ 28:— రవ్వకర్మసాధములను చర్చించుటకు దును బుణముల మొత్తమును జైలపడెనను విషయమును ప్రత్యక్షమిచ్చుటయందును మిత్రమండలివారధికముగ నాలగ్య మొనర్చుచుండి రనియు నిట్టి యాలగ్య మొనర్చునయెడల ఏప్రిల్ 29వ తేదిని రవ్వకర్మ ప్రతినిధులు మిత్రమండలివారికి గావించిన సమావేశములను గర్హింపదననియు బెదిరించుచు చివరినగారి అధ్యక్షులగు పాక్షాగారికి వెలిపిరి.

అంగ పరాసువైషమ్యములు.

ఏప్రిల్ 28:— బాధ్యులు రవ్వకర్మసాధములను నిర్ణయించుట యందు జరుగుచున్న యాలగ్యమును గురించి ఇట్లునుడిపిరి:— రవ్వకర్మాధికారులు సంగీతంపరచెనని మిత్రమండలి సోపానములను గోడకు కేన్సర్మిక్మముల ననుసరించుచున్నది. బుణముల తీర్పుటకు సోపానములకు కొంతవ్యవధి నీయవలెనని పరాసు రాయబారమువారు పరాసు పార్లమెంటువారికి శిఫార్సు చేసెదరు.

లాయడు బాధ్యులు గాట్టుబెలిపిరి:— రవ్వకర్మముల యందు పరాసువారికించి బ్రతిపూవారికి పదునైగురెట్ల సుబంధముగలదు. రవ్వకర్మములను వదలుకొనుట కిదిగరకు అంగ పరాసు లంగీకరించితి. కాని దీనినిపుడు తొలగిస్తామి యట్లించుచున్నట్లున్నది. పరాసు అంగప్రతినిధుల నూచనల చర్చించి సమాధానము కుదుర్చుటకు గాను నూచనల నొక వ్యాయసంఘమువారిపరము చేయవలెను.

ఈసంఘమునందు అంగప్రతినిధి యొకడు పరాసు, జపాను తల్లియములతోంచి చెరి యొక ప్రతినిధియు నా సంఘము నందుండురు.

మే 1:— వ్యాయకాశ్రమముల సంఘము గలిగినను సమావేశమయ్యెను. అంతర్జాతీయ సంగ్రామములు నిర్ణయించుటకు కొన్ని సూత్రములను పర నిర్ణయించిరి.

రవ్వకర్మాధికారికి చాలవధియుగ నుండుటచే బుణములను తీర్చుటకు వారికి వాయిదా యాయవలెను.

మిత్రమండలి ప్రత్యక్షతరము.

ఏప్రిల్ 29:— మిత్రమండలివారు రవ్వకర్మాధికారుల కిచ్చిన చిత్తుప్రత్యక్షతరమునందు, రవ్వకర్మాధికారులకు ప్రభుత్వమున లాభలనుండియే పుట్టవలెనని బెలిపిరి. రవ్వకర్మము తగిన పూచీలిచ్చినతోడనే జైలుపడెననుండిగూడ సహాయము గావించబడును. రవ్వకర్మసాధము, గనులు, యంత్రములు మొదలగు పరిశ్రమలు అధికముగావలయునని ప్రత్యక్షతరమునందు బెలిపబడెను. ఈ కార్యములకు గాను 200 లక్షల పానలమాలధనముతో నొక అంతర్జాతీయ సంఘమును నెలకొల్పవలెను. గ్రేటు బ్రిటను, ఇటలీ బెలియము, పరాసులు ఇందుకు గూడ దోడ్పడి కార్యమును సుసాధ్య మొనర్చవచ్చును.

బ్రటిషు సూచనలు

ఏప్రిల్ 30:— బ్రటిషువారి నూచనలను పరాసువారి నూచనలను సమన్వయ మొనర్చవలసి యున్నను చాల విషయములం దీకందున ఒకేమాదిగినట్లున్నది. కాని బుణములను నిర్ణయించుటకు వ్యాయకాశ్రమ సంఘముకంటే యుండవలెననియు సంయుక్త రాష్ట్రముల సుప్రీముకోర్టు నానా రాష్ట్ర సంఘము మొదలగు సంఘముల వారు గాని ఈ వ్యాయసంఘము నెన్నుకొనవలెననియు వీరిచే నిర్ణయించ బడిన మొత్తము అరకతాబ్రములోగా నూటికి 5 చొక వడ్డితో దీర్చి వేయవలె ననియు బ్రటిషునూచనలయందు గలదు.

రాజకీయయుద్ధము

జైనోవా సమావేశము అంగ పరాసునాయకులకు ద్వంద్వ యుద్ధరంగము నూరినది. పాయింకేరుగారి చర్యలు అంగ ప్రతికల వేటిత్రముగ విమర్శింపబడుచున్నవి. తెలిసియో బెలియనో గాని ఈ పులికలయొక్క చూడయములలో పరాసువారివై గొకవిధమగు త్వము నెలకొనెను. ఇట్టి త్వము నాపించుటకు నూచేమునందు పరాసు ప్రవర్తనవై గూడ గన్పరుపవలెను.

పాయింకేరుగారికి సమావేశమును భగ్న పరుప వలెనని గట్టి నిశ్చయము గలదు. కాని అందువలన సంభవించు ఫలితములను గురించి చాలవధియుపడుచుండెను.

పరాసు పుత్రికలు

పరాసుపుత్రికలు, లాయడుబాధ్యులు యెల్లప్పుడును ఒక కన్ను తనదేము:—వలలి రాజకీయములపై నుంచుచు ప్రపంచమున కష్టమైనను తనపక్షమునకు లాభకరమగు పద్ధతినే యవలంబించునని వాని తీవ్రముగ విమర్శింపుచున్నది.

నూతనలపాయము

బ్రటిషువారు రాబోవు యెన్నికల సందర్భమున ఎంటెంటిని గర్హింపదననుటకు నూచనలుగలవు. ఇందువలననే రుహారు జిల్లాయందు సంగ్రామము సంభవించవచ్చును. ఈ విషయమై పాయింకేరుగారిదివరకే తేటతెల్లముగ తెలిపితి. అప్పవనశమున పాయింకేరుగారిపక్షములు సఫలమై ఎంటెంటిని లెవబడినను పోలిసు సతివాదులంటి కేస్పబడుచున్న సోపానములపై నైస్యములు వెంటనే ఈతరుణమును వైకొనవచ్చును. రవ్వకర్మము సంధియందు రవాస్తవరకుల వాదోపవాదము లీ కార్యముచే నంతయుండును.

బోల్షివిక్కుల భయము

ఈ రెండు యుద్ధవధులను తొలగించుటకే జైనోవా సమావేశము నూడెను.

త్రైమసిగి విలే కు డిల్లు తెలుపుచున్నాడు:— మా స్టోయరు ప్రభుత్వమువారి రొకప్రకటనను గావించిరి. మిత్రమండలి భవస్వాములు రవ్వకర్మమెడకు తయారుచేసియుంచిన ఊరి త్రాడునుండి సోపానములు దప్పించుకొనవలెనని యందు బెలిపబడెను. బోల్షివిక్కులు సమావేశమును భగ్న మొనర్చు నెంచుచున్నారను వదలతియందలి యధార్థ మిందువలన బెలియనగును. రవ్వకర్మ సమన్వయ అంతర్జాతీయ కార్యకమహాసభవారియెడకు బెచ్చుటకు గా నొకరవ్వకర్మ సంయుక్త సంఘమును లిట్టివాక్యము నెలకొల్పదనని తెలియుచున్నది.

చిత్తు యొడంబడికను తిరస్కరించు సూచనలు

విక్కువాము స్త్రీలు గారు జైనోవా నుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:— గలిగినను ప్రేక్షకుల యెడకు తాము మిత్రమండలివారందరితో గలిసి యొక్క యొడంబడికను గావించుకొనవలయును, ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా సంధి యొగర్చుకొనవలెనని నూచించుచు రవ్వకర్మప్రతినిధులు ప్రసంగించిరి. ఇట్టి యొడంబడికలు ఇదివరకే ఆలోచనలో నున్నవని తెలియుచున్నది. మిత్రమండలి వారి చిత్తుయొడంబడిక యందలి యపొద్దాతమును రవ్వకర్మనులంగీకరింపదని వదంతులు గలవు.

లాయడు బాధ్యులు గారు గలిగినను కొంతమంది ప్రతినిధులకు విందుగావించిరి. బోల్షివిక్కులు మిత్రమండలివారలకు సంగీకరించెదననియు వారు తిరస్కరించినయెడల బ్రటిషు ప్రతినిధులు సమావేశమును వదలికేసి రవ్వకర్మసాధములందికమిద తోకర్మము పుచ్చుకొననియు లాయడుబాధ్యులు గా రాసవయమున బెలిపిరి.

రవ్వకర్మము మరతుల తిరస్కరించినయెడల నకస్మాత్తుగా సభను విడచి వెళ్లుటకు గాను బ్రటిషు ప్రతినిధులకు ప్రత్యేక రైలుబండి సిద్ధముగ నుంచబడెను.

జైనా సంగ్రామము

తీవ్రమగు పోరాటము ప్రారంభమగుట

ఏప్రిల్ 29:— జైనాయం దిరుపక్షములవారికిని సంగ్రామము తీవ్రపడెను విషయము హంకాంగునండి వచ్చిన తంతివార్లవలన నిగారణ గావించబడెను. కాంటును ప్రజాప్రభుత్వవ్యవస్థను డాక్టరు సెయింట్ సేను సైనికులు కాంటును సమీపమున నున్న ఒక స్క్వేడ్రనును వశపరుచుకొనిరి. నాకలయందలి నావికులను తదితరులను ఖయిదీలుగ దీసికొనిపోయిరి. వెకింగునకు 12 మైళ్ల దూరమున వున్న గారి నైస్యములకు నుచాంగుట్సోలినుగారి నైస్యములకును, పోరాటము ప్రారంభమయ్యెనని వెకింగువార్త తెలుపుచున్నది. తరెప్పులధ్వని చాలదూరమువరకు విసబడుచున్నది. జేకమునందు అధికారాధిక్యముకొరకు పోరాడుచున్న ఈ యిరుపక్షములకును వెకింగు ప్రభుత్వమువారు సమాధానము కుదుర్చలేకపోయిరి. డాక్టరు సెయింట్ సేనుగారు చాంగుట్సోలినుగారికి సహాయము నర్పించుండిరి. చాంగుట్సోలినుగారికి వున్న గారికన్న సభిక నైస్యము గలదు. కాని వారి నైస్యములకు వలె మంచి ఆయుధబరికరములు లేవు.

విదేశీయులరక్షణ

ఏప్రిల్ 29:— వివిధదేశముల రాయబారగృహములవారు తమతమ జాతివారలందరును వెకింగునకు వచ్చుటకు సదుపాయముల నొనర్చుచుండిరి.

తీవ్రపోరాటము

ఏప్రిల్ 30:— గత రోజున 20 గంటలకాలము వెకింగు సమీపమున నున్న చాంగుట్సోలిను పట్టణమునంద కేరెప్పులతో నిరుపక్షములవారికిని పోరాటము జరిగెను. ఇంకను సాగుచున్నది. వున్న గారిచుట్ట నకస్మాత్తుగా కేరెపుల నెదిర్చిరి. వెకింగునకు వెలుపల జరుగుచున్న యుద్ధము లందిక సేవక్షమువారును విజయులు గా లేదు. మూడు ప్రత్యేకములందు తీవ్రపోరాటములు జరుగుచుండెను. ఇదివరకు జైనాయందు యుద్ధములలో నొంత తీవ్ర పోరాటము లేన్నుట ను జరుగలేదు. చాంగుట్సోలిను గారి నైస్యములందు గాయములందినవారు పెయిట్సున సమీపమున నుండి నెడలుచున్నది. చాంగుట్సోలినుగారి సైనికులు కొంచెము వెనుకు గొట్టబడిరి. కాని తరువాత 3500 సైనికులు సహాయము వచ్చుటచే వున్న గారి నైస్యములు కొంతవరకు వెనుకకు వెళ్లెను. వున్న గారి నుప్రసిద్ధ సైనికులు కేరె జనుడెండు రునియు అప్పుడు కాని, నిజమగు యుద్ధము జరుగదనియు జైనాయుద్ధకాశ్రమము తెలుపుచున్నారు. వెకింగునందు విదేశీయుల రక్షించుటకు 1200 లిగేమను రక్షకులు గలరు. కాని విదేశీయులను బాధింతురనుభయములేదు. వెకింగునకు వెలుపల మాత్రము ఓడిపోయి పోలిపోవు సైనికు లిట్లు చేయవచ్చును.

ఇరుపక్షములను సహాయముగ నింకను సైనికులు రావలెనని యెంచుచు జూచుచుండిరి. చాంగుట్సోలినుగారి నైస్యములు వెకింగు హంకాంగు రైల్వే కు త్తమవైపున యెక్కువ బలముగ నున్నవి. వున్న గారు చాచోనుండి యుద్ధమును నడిపించుచుండిరి.

రేపటిరోజున రెండు ప్రదర్శనములు

మొదటిది మాటిని - సాయంత్రము 5-30 నిమిషములకు
రెండవది రాత్రి 9-30 నిమిషములకు

ప్రదేశము ఎన్నెడు, మదరాసు.

తప్పకవచ్చి, క్రొత్త వినోదములను చూడుడు.

ఇదివర కెప్పుడును ఇట్టిది, మీరు చూచియుండరు.

1922 సం॥ మే 5 తేది శుక్రవారమునాడు కార్యక్రమమునందు పూర్తి మార్పు యుండును.

ప్రస్తుత కార్యక్రమము ప్రకారము కడపటిసారి రేపే, టిక్కెట్లు ఈ దిగువ విలాసమునందు కూడ దొరకును.

కె. యస్. ముత్తయ్య కంపెనీ, నిల్లు పాస్, 188 గోవిందప్పనాయక వీధి, బార్బెన్, మద్రాసు.

రాక్యుష్టాను హంటుకోడు కెన్సు కంపెనీలోను, బ్రాడ్వే రెస్టారెంట్లో నుండును.

A. K. Paul, Manager. A. M. G. Naide, Agent. Tara Bai, Sole Proprietrix.

అయిదవ కలహములు

నాయకుల సమావేశము విఫలమగుట

ఏప్రిలు 29:—అయిదవ కలహము విఫలమగుటకు సమాధానమును గుర్తుకొనవలెనను నుద్దేశముతో దక్షిణముందు సమావేశమై నాయకుల సమావేశము భగ్నమయ్యెను. ఎన్నికల నికన కొంతకాలమాపనలను దివలరాగాను కోరిరి. ఇందులకు తాత్కాలిక ప్రభుత్వవాయకు లొడవడలేదు.

ఈ సమావేశమును గురించి కొన్నిన్న గ్రామీణులు కొంత ప్రకటనను గావించిరి. అందీ విషయములు గలవు. ప్రతిపక్షవర్గమువారు జానునెలముందు యెన్నికలు జరుపుటకు ఒక నెల రోజులలో ప్రజాభిప్రాయము గమనింపట మొదలగు ప్రయత్నములను ప్రతిపక్షవాయకు లంగీకరింపలేదు. మైనరు తిరిగివారి కందరకును ఎన్నికలవాక్కునొసగి తిరిగి రెడపర్యాయము ఎన్నికలు జరుపబడుననియు ఆవ్యక్త ప్రభుత్వనిర్మాణమునందు మార్పుల గావింపవచ్చుననియు దెలిపినను వారు సమ్మతించలేదు. అందుచే యొడంబడికను ప్రజలు స్వేచ్ఛగ తన యభిప్రాయముల దెలుపుటకు జేయుట ప్రభుత్వమువారి విధియైయున్నది.

కాంగ్రెస్ కాంటి యందలి వాత్సల నిరసించుచు సమావేశవాయకు లందరును ప్రకటనపై సంతకముల నొసర్పిరి.

సమీపప్రాచ్యము

మిత్రమండలివరతులు - టర్కీ

ఏప్రిలు 30:—మిత్రమండలి సంఘమువారు ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యక్షమిచ్చిరి. ఆర్థిక సైనిక సమరసహకారములను మున్నగువానిని చేర్చించువిషయమున టర్కీకి ప్రత్యేక హక్కు లుండవలెననియు ఆక్రమించుకొనిన ప్రదేశములను వెంటనే వదిలి వేయవలె ననియు గుల్తను మతాధికారమును గౌరవింపవలె ననియు, శాస్త్రవైఖ్యతమందు గలదు. ఇలసంఘముల అంశములను సంఘమువారి పాలనయందుంచరాదనియు, విషయ నాకాస్వాతంత్ర్య మంగీకరింపబడు ననియు గ్రీకుల కెట్టి పకహామును ఈయబడదనియు గూడ తెలుపబడినది.

గాంధీ మహాత్ముని ప్రశంస

బ్రిటనునందలి భారతీయులు

బ్రిటనునందలి భారతీయులు చాలమంది లండనునందు సాక్షిను హాజరును సమావేశమైరి. స్వరాజ్యోద్యమమున నడపుచున్న గాంధీ మహాత్మునియందును తిదిరినాయకు లందును తమకు సంపూర్ణకమ్మకము గలదనియు, గ్రేటుబ్రిటనునందలి భారతీయులందు రాజకీయప్రజాచారమును సాగించు యాశక్యత తమగురించి కాంగ్రెసు సంఘమువారు తిరిగి యాలోచింపవలెననియు నాసభవారు తీర్మానించిరి.

సైనిక శాసనము

వెక్కి గుండు మార్పులు ప్రకటించబడెను. సమాధానము గుర్తుకొనిపోలి మను కారణముచే తాత్కాలిక ప్రధాన మంత్రిగారు చౌకిచౌగారు తమ పదవికి రాజీనామానిచ్చిరి.

చాంగుట్సోలిను విజయము

మే1:—మాచాంగు నద్ద యుద్ధమునందు చాంగుట్సోలి ను గారు విజయము లెరచి ప్రకటన దెలుపుచున్నది. చాంగుట్సోలి ను నద్ద నిరంకుశములను పోరాట మింకను జరుగుచున్నది. మైని మైక్లవన్నగు పెనుకు మునీయాంగుగారు చిట్టిటానైస్యులకు నాయకత్వము వహించెను.

కాంగు సింటియను పట్టణమును చాంగుట్సోలినుగారి సైన్యము లెదిర్చుచున్నపుగా సైన్యములను వెనుకకు తిరిగిమెను. వువైపుగా పటాలములు కత్తుల కధికత్వముగలిగించి మునుపట్టణ మార్మించెను. వువైపుగా పటాలములు నమ్మించే నిరంకుశమువారిని తీవ్రపోరాటము జరిగెను. వై నామాయజగ్గ చిట్టినివీడినానై క్వానున కుత్తముగనున్న వెక్కింగుముక్తై నై ర్లేను పట్టణమునుకు వెళ్లెను. ఇందు వీరు జనుప్రదులైన యెవలవునైపుగానికి సహాయ మొనర్చుచున్న ఫింగుటియను సైన్యములకు చిక్కులు కలుగెను.

అమెరికా రాయబారవర్గము

అమెరికనుల రక్షణార్థము టెక్ససును పట్టణమునకొక యుద్ధనౌకను పంపవలెనని సంయుక్తరాష్ట్రప్రభుత్వమువారిని వెక్కింగునందలి అమెరికా రాయబారవర్గమువారు కోరిరి

ఉచితవిద్య

వైజాం ప్రభుత్వగారి ఏర్పాటు

వెక్కిగూడ, మే 1:—ప్రభుత్వమువారి ప్రాథమిక పాఠశాలలలోను, స్థానిక సంఘముల ప్రాథమిక పాఠశాలలలోను ఇకమిడట విద్యార్థులవద్ద జీతములను వసూలు చేయగూడదని వైజాం ప్రభుత్వ గారి ఉత్తరువును ప్రకటించిరి. ప్రాథమికవిద్య ఉచితముగనుండవలెను. ఈవిద్యను నిర్వహించుచుంట్ట ముందు స్థానికమండలవాసుల అభిప్రాయములను కనుగొనవలెనగాను. దీనిని గురించి ప్రభుత్వమువారికి తీర్మానించలేదు.

గుంటూరు అన్నదానసమాజము:—ఏప్రిలు నెలలోను వరకు యీసమాజమువారి తిరపున మామూలు సంతర్పణలు 4-కి 252 మంది బీదలకు భోజన మొసంగబడినది — న్యాయరీతి ననుసంధరావు, కార్యదర్శి.

అనంత నారాయణ అయ్యరు అనునతడు తిరునల్వేలీలో చీటికిమాటికి ఆ నేలమందివిద అననసరముగ కేసులు చేయుచుండగాతని కత్తువులుముగ్గురుమారవాలు వినుగుచెంది ఇంక కొంత మంది సహాయముతో జటపకల్ చేష్టిదరు ఇంటినుండి తిరిగి ఇంటికి పొయ్యటప్పుడు గతజూలైమాసములో నతనిని చావదన్నిరి. ఆ దెబ్బలకతడు మరణించెను. వారిందరు అరెస్టుచేయబడిరి. సెషన్సు జడ్జి మొదటి నిందితునికి యాజ్ఞపక్షిపాంతరవాస శిక్ష, మిగిలినవారిలో ప్రతివానికి 5 ఏండ్లకఠినిశిక్ష విధించెను.

వైజాం-రమ్య

సోవియటులు వైజాంలో యెడంబడికను గావించుకొనుటకు ప్రయత్నించుచుండిరి. వెక్కింగునందలి విదేశాంగకార్యాలయమువారు, సోవియటులు సజముగ సంధి గావించుకొన గోరి లేని తాము సిద్ధముగ నుంటిమనియు అర్థ, కయిట్టలయందు సోవియటులు వైస్యములను జలపతుచుండుటచే నిదివర కట్టిరాయబారముల ప్రాంతభింప వీలులేకపోయె ననియు ప్రకటించిరి.

ఇకమిడట భారతదేశమందలి ఆంగ్లేయ- హైందవ సంఘములన్ని ఒక కేంద్రసంఘము నేర్పజమకొని కలసి పని చేయుచుండును. కన్నులు గిడ్డిగాను ఈ కేంద్రసంఘమున కధ్యక్షులుగ పనిచేయుదురు.

నోటీసు

చెన్నపురి స్థానికాజు కోర్టులో
దావా నెం 9597/1921

వాదులు-బి. కుప్పస్వామిశెట్టి అందుసన్ను ప్రతివాదులు:—జూలగంట వెంకటసుబ్బారావుగారు, వీరాసామిగారు.

ప్రతివాదులు జూలగంట వెంకటసుబ్బారావు వీరాసామిగార్లకు.

చెన్నపురి స్థానికాజుకోర్టులో స్థిరముప జడ్జిగారి ఎదుట వై దావా 1922 సం॥రం మేనెల 3 వ తేదీ బుధవారమునాడు విచారణ జరుగుటకు వాయిదా వేయబడి యున్నది. గనుక వైస తెలుపబడిన జూలగంట వెంకట సుబ్బారావుగారు వీరాసామిగారు నదరు తేదీనాడు పగలు 11 గంటలకు జడ్జిగారి ఎదుట హాజరై ఆక్షేపణ లేవన యిచ్చు తెలుపుకొనవలెను.

తేరిపక్షము తీర్పు ఎత్తుపట్టిగా చెప్పబడును. వాదులు, ప్రతివాదులకు జరుగుచుండిన తావాదేవి బాకీబాపర్తు 264-0-6 రాట్టుకొనుటకై దావా తేబడినది.

వి. శివప్రకాశము మొదలియారు
68 వాదులు తిరపున వేరీలు

తామర తైలము

వేలకువేలు డబ్బాలు చిక్రయము వెల 0-6-0.
రాజరాణి గుర్తుగల తామరతైలము పూతిసాశకము లగు చాల మంది మందులతో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతిగాంచినది. ఆశేకయేండ్లనుండి యున్న తామర నాలుగైదు సారులు రావిసోదనే పోయినదని వేలమంది మాకు వ్రాసియున్నారని దీనిని రాచిన మంటయుండిను. చర్యము నలు వెక్కిడు. అమృతాంజనము డిసో, బొంబాయి - మదరాసు.

వాతావరణస్థితి

1922-వ సంవత్సరం మేనెల 2-వ మంగళవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో ఆర్ద్రతగ్రాము	గత 24 గంటలలో ఆర్ద్రతగ్రాము	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము
విక్టోరియా పాకీస్	0.1	0.4	0.19	6.09	...
పాల్ఘట్ట	12.72	30.9
సిద్ధపురు ద్వీపము
దైమందు ద్వీపము	0.7	3.4	0.3	2.39	1.38
సాగారు ద్వీపము	1.7	7.3	0.93	0.31	1.33
గోపాలపురం	0.7	2.5	...	0.18	0.99
కోరాపుట్	1.56	2.5	...	0.52	1.46
విశాఖపట్నము	1.1	2.2	...	0	0.89
కాకినాడ	2.1	4.3	...	0	0.65
మచిలీపట్నము	1.2	1.4	...	0	0.62
గుంటూరు	0	0.63
నెల్లూరు	1.3	0.9	...	0	0.42
మద్రాసు	0.2	1.5	0.60
కడపూరు	1.9	0.9	...	0	0.66
నాగపట్నము	1.2	2.3	...	1.62	0.65
పాంబుల్	92.4	0.2	...	0.93	1.99
ట్రాంకోవరీ	0.4	0.7	...	2.56	...
కోళంబో	3.7	2.3	...	8.30	10.22
తిరువేంగురము	0.4	1.4	0.08	3.40	5.04
కొచ్చిన్	1.1	0.6	0.03	5.39	5.36
కాలికట్టు	0.2	79.8	0.05	0.57	3.64
మంగళూరు	1.7	80.2	0.01	4.32	1.35
మెర్కార	80.1	67.2	...	5.68	2.75
కార్వార్	92.2	82.3	...	3.75	0.51
రత్నగిరి	91.2	81.8	...	0.02	...
బొంబాయి	92.9	81.6	...	0	0.05
హైదరాబాద్	105.1	78.5	...	0.41	0.98
రైచూరు	107.0	81.3	...	0.70	0.82
అనంతపురము	105.3	81.4	...	0.08	0.42
బళ్లారి	105.5	77.5	...	0.75	0.87
కర్నూలు	106.3	83.2	...	0.20	0.66
కడప	108.2	84.8	0.09	0.50	0.51
హస్సాన్	83.7	70.1	...	2.50	2.25
తెంగుళూరు	94.3	71.1	...	0.76	1.45
కోడయకల్	69.7	55.1	0.31	2.39	4.71
ఉదకమండల్	70.6	52.5	0.02	1.22	2.77
కోయంబత్తూరు	96.5	74.3	...	0.68	1.59
యెలూరు	103.0	79.2	...	0.38	1.30
నెలము	99.4	77.2	...	1.02	2.02
తిరుచనాపల్లి	102.0	0.5	...	0.36	1.89
పరక్కోలై	0.4	1.6	...	0.74	1.85
మధురై	0.7	0.1	...	3.10	2.34
తన్నిల్వేరి	3.84	2.68

గుర్కారులు, దక్కను, నెల్లూరు, హైదరాబాదు, బొంబాయిలందు మబ్బులు లేవు. కర్ణాటకము, దక్షిణము, పశ్చిమ తీరము, పశ్చిమప్రాంతములందు స్వల్పముగ గలవు. సర్కారులు కర్ణాటకము, నెల్లూరు, హైదరాబాదులందు అర్ధరే తక్కువ దక్కను పశ్చిమతీరము, మైసూరు, బొంబాయి, పశ్చిమప్రాంతములందు దధికము. సర్కారులు, నెల్లూరు, మైసూరు, పశ్చిమప్రాంతములందు వేడిమి హెచ్చెను. దక్కను, కర్ణాటకము, దక్షిణము, పశ్చిమతీరము, హైదరాబాదు, బొంబాయి లందు మార్పులులేవు. హస్సాన్, మంగళూరువద్ద కొలదిగ వర్షముగురిసెను. కోడయకల్, 15 సెంటులు, ఉదకమండలము 32 సెంటులు వర్షము గలదు. అచ్చట వర్షములు గురియాయుండును.

ఎన్. ఆర్. యు. సాపూరు.

వాతావరణ కార్యక్షణము.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు

కార్యసంఘము

గుంటూరులో జరిగిన సభ

ఏప్రిలు నెల 30 వ తేదీ

ఏప్రిలు నెల 30 వ తేదీ ఆదివారమునాడు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు గుంటూరులో స్వరాజ్య కార్యాలయమున ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యసంఘము ప్రారంభమయ్యెను. ఆసభకు ఛైర్మన్ శాసనసంఘ సభ్యుడు పంగుటూరి వేంకటసుబ్బారావుగారును, ఆంధ్రదేశమునందలి ఖిద్మతులను ఏర్పాటులను పరిశీలించు బాధ్యతనుండి వచ్చిన దేశాయి, మహాత్మాగాంధీగారును, అన్నపూర్ణాదేవి, ఆత్మశక్తి శిష్యురాలు, డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యం గారిల్లి లక్ష్మీకృష్ణమమ్మ, శ్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీబాయిమ్మ, యామినీపూర్ణ తిలకంగాల్లు మున్నగువారు వచ్చిరి.

పోలీసులు వచ్చుట.

కార్యక్రమమును ప్రారంభించి వచ్చినవర్త్యుల పేరులను చదివినంతలో నొక పోలీసు గలు యిక్కడకును కొందరు కనిపెట్టెను. అదిగో వచ్చి ఆసభలో హుచ్చుండట కనుమతిని కోరిరి. ఇది కార్యసంఘము యని కార్యదర్శి తెలిపెను. ఇతరులను గూడ మీరు రావించితిరిగాన నిది బహిరంగ సభ యనియు మేము గూడ రావచ్చుననియు తలచితిని గలు యిక్కడకును చెప్పెను. ఇదిబహిరంగసభ కాదని కార్యదర్శి తెలుపగా కార్యదర్శికిక ప్రకారము పోలీసువారు వెడలిపోయిరి.

రాష్ట్రీయ సంఘసభ్యుల నియోజనము

1922-23 సంవత్సరమునకు (అనగా 1-4-22 మొదలు 31-3-23 వరకు) రాష్ట్రీయ సంఘసభ్యులను నియోజించిరి. అధ్యక్షుడు-దేశభక్త కొండవేంకటప్పయ్యపంతులుగారు, (పంతులుగారు కారాగృహమునందున్నందు వాటిసాక్షమున టంగుటూరి ప్రకాశంగారు)

కార్యదర్శులు:- జి. సీతారామకృష్ణ, బి. సుబ్రహ్మణ్యం, సి. తాజుగోపాలాచారి (చిత్తూరు), గార్ల (వీరిలో మొదటివారిద్దరును చెరసాలలోనున్నందు వారిస్థానమున నడింపల్లి వేంకటలక్ష్మీనరసింహారావు, వి. వి. గిరిగార్లు).

కోశాధికారి (టైలరు)- టంగుటూరి ప్రకాశంగారు. ట్రైబ్యులు- కాశీవాణిని నాకేళ్ళారావు, డాక్టరు. బి. పట్టాభి సీతారామయ్యగారు.

కార్య నిర్వాహక సంఘ సభ్యులు-(గంటాం) మల్లాది కృష్ణమూర్తి, గాది బలరామదాసు, (విశాఖపట్టణం) బుచ్చి సుందర రావుగారి స్థానమున టి. వాసుదేవరావు, చొడిమెళ్ళ ఆనంతరావు, (ఏలూరి) సి. హెచ్. యజ్ఞనారాయణ శర్మ, సి. హెచ్. సోమయ్య (గోదావరి) గజబిల్లి రామచంద్రరావు, ఎం. సాంబశివరావు, (పశ్చిమగోదావరి) యర్రమిల్లి మంగయ్య, పేరిచెల్ల సుబ్బరాజు, (కృష్ణ) డాక్టరు రామచంద్రరావు, డాక్టరు పట్టాభిశేతారామయ్య, (గుంటూరు) ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ గారి స్థానమున కామగంటి సూర్యనారాయణ, సాక్షి శామయ్యలు, (నెల్లూరు) తిక్కనరత్న రామిరెడ్డిగారి స్థానమున ఎక్. సుబ్బరామిరెడ్డి, (చిత్తూరు) రంగంశ్రేష్ఠిగారి స్థానమున మునిస్వామి నాయుడు, (చెన్నైపట్టణం) గడ్డే రంగయ్యచాయుడు, కాశీవాణిని నాకేళ్ళారావు గార్లు కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులుగా నియోజింపబడిరి.

తీర్మానములు

1 కాంగ్రెసు కార్యసంఘమున పంచముల, శ్రీల, మహమ్మదీయుల ప్రతినిధులను ప్రత్యేకముగ నియోజింపవలెను. ఒక్కొక్క తెగ కొక్కొక్క ప్రతినిధిని నియోజింపవలెను అని తీర్మానింపబడెను.

కార్యసంఘసభ్యుల నియోజనము

కుసుమ వేంకటాచార్యగారు (పంచమ ప్రతినిధి), బ్రహ్మశ్రీశుల్ల లక్ష్మీనరసమ్మగారు (శ్రీల ప్రతినిధి), డాక్టరు నాయరు అహమదుగారు (మహమ్మదీయ ప్రతినిధి), వీరు ముగ్గురును వై తీర్మానము ననుసరించి కార్యసంఘసభ్యులుగా నియోజింపబడిరి.

ముల్లీ సత్యాగ్రహము

మహారాష్ట్రులు సహాయపడుటకు సంసిద్ధులై యుండుట

తాంత్రికైనికలపట్ల చార్జ్ న్యాయు సలుపుట

(ఒక ప్రేక్షకుడు)

భగవంతుని వైదముల గవర్నమెంట్ గారు. ముల్లీపేట మాపులాలు చాల పిరికి వారు. తాతాకంపేని వారికన్ననో, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి పనులము చట్టబలము సహకార నన్ను. ఇట్టి పరిస్థితులలో మాపులాలు దృఢనిశ్చయాలై గట్టి పట్టుదలతో మహాబలసంపన్నులగు తాతాకంపేని వారితో పోరాడుట మిగుల ఆశ్చర్యకరమగు విషయము. ప్రభుత్వమువారు ల్యాండు అక్విజిషను ఆర్డు అమలునందుంచి తరతరములనండి అనుభవించుచున్న భూములను పరాధీనమొనర్చుటను ప్రతిఘటించుటకై మాపులాలు ఒక సంవత్సరము క్రిందట ఈ భూస్వామ్యమునకు గడంగిరి. 1921 సంవత్సరము ఏప్రిలు నెలలో శ్రీరామనవమి పుణ్యదినమున ఇయ్యది ప్రారంభమయ్యెను. తాతాకంపేనివారు తాతాగ్రామముగ రిమ ప్రయత్నముల నాపివైచికోవలసి వచ్చెను. ఏదోకొంగి పకిహం మిచ్చి మాపులాల పట్టుదల చెడగొట్టుటకు ప్రయత్నించిరి గాని విఫలమనోభులైరి.

2 పల్నాడులో పోలీసువారి దౌర్జన్యమునగూర్చి (పోలీసువారు తుపాకులను గాల్చుట ఒక శ్రీకృష్ణ గాయములు తగులుట) విచారణచేసి తెలుపుటకు పంగుటూరి వేంకటసుబ్బారావు, ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగార్లు కోరబడిరి.

3. గుంటూరు మండలవాసులవై అపరాధసంకమును విధించుటకై మండలాధ్యక్షులసూచనల ప్రకారము ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయించుకొనడం ఆవిషయమునగూర్చి అలాచించుటకు చెన్నైపురిలో నొక ప్రత్యేక సభను జరుపవలెను. ఇదివర కట్టి పన్ను ఇతోధ్యులమందు విధింపబడినవిషయముగూడ నాసభలో చర్చింపవలెను.

4. అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘసభ్యులనియోజనము దేశభక్తుని స్థానమున సాక్షి సోమయాజులు, బుచ్చి సుందరరావుగారి స్థానమున చొడిమెళ్ళ ఆనంతరావుగారు నియోజింపబడిరి.

5. తిలకు స్వరాజ్యనిధి

ఆంధ్ర రాష్ట్రమునకు తిలకునిధికి 2 1/2 లక్షలు వసూలు కావలెను. నిరుపే ఆయామండలము లాసంగి మొత్తమునకు తగ్గుండ నీ సంవత్సరమున గూడ నీ యవలెను.

6. మండల సంఘములు తమ ఆదాయమున నూటికి 30 వంతున రాష్ట్రీయ సంఘమునకు పంపవలెను.

7. ఖిద్మతుల ప్రచారము

ఆంధ్ర రాష్ట్రమున ఖిద్మతుల బాగుగా వ్యాపింప జేయుటకు జరిగిన విధానమును నిర్ణయించుటకు డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్య, కాశీవాణిని నాకేళ్ళారావు పంతులు, డి. రాఘవచంద్ర చౌదరిగారు ధృవసంఘముగ నియోజింపబడిరి. (స్వకీయవిలేఖరి- గుంటూరు మేనేల 1 వ తేదీ, తిలవాస్త్ర).

ఈసభకు ప్రకాశం గారధ్యక్షుగి వహించిరి. సభ మధ్యాహ్నము 2-30 లకు ప్రారంభమైనది. 70 మంది పురుషులును 5 గురు స్త్రీలును మొత్తము 75 మంది సభ్యులు సభికులవచ్చిరి. పి. వి. సుబ్బారావుగారు (కాశీసభ్యుడు) అహూతులైనవచ్చిరి. సంఘసభ్యులు కానివారి నాహ్వానింపట కొందరికి సమ్యక్ముగ నుండలేదు. అపరాధసంకమున హెచ్చుభావము సహాయ వాదులవలననే వసూలు చేయబడునని తెలియుచున్నది గాన నావిషయమును దేయల కందరికిని కాంగ్రెసువారు తెలుపుటవలసినది ప్రకాశంగారు సమాధానము చెప్పిరి. (గ్వరాజ్య)

ఆంధ్రోత్కళ రాష్ట్రముల సరిహద్దులు

ఈవిషయమునగూర్చి గూడ సభలో చర్చ జరిగినది. ప్రధాననాయకులందరూ కారాగృహములందున్నారు. ఇతరులు నిర్మాణవిధానమున నిమగ్నులైయున్నారు. ఈప్రశ్నను గూర్చి కనీస మొక నెలయైన విచారణ జరుగవలెనని గాన నిపుడీ విషయమునకు పూనబలమని సంఘమువారు తీర్మానించిరి. (స్వకీయవిలేఖరి గుంటూరు మేనేల 2 వ తేదీ తిలవాస్త్ర)

కంపెనివారి తియ్యనిమాటలను మాపులాలు పెడచెవిని పెట్టిరి. ఏమిచేయుటకు కంపెనివారికి తోచుచోయెను. కడపట కంపెనివారు ప్రభుత్వసహాయమును కోరిరి. ప్రతిపక్షుల కొంత కష్టము కలుగునో లక్ష్యముచేయక తమలాభము నభివృద్ధిపరచు కొనుటకు ఇట్టివిషయములందు తగు సహాయ మొసంగుటకు ప్రభుత్వము వారెల్లప్పుడు సంసిద్ధులై యున్నారు. ప్రభుత్వమువారి చట్ట బలముంత యు ఉపయోగపరుపబడెను. ముల్లీపేటకు చేరిన సత్యాగ్రహులనుగూడ హింసించుట కారాగారములకంపుట ప్రారంభింపబడెను. ఎందులక? బీదలగు ముల్లీపేటసత్యాగ్రహులకు సహాయ మొసర్పించుటకై వీరుగూడ విడిపింపబడిరి. దాదాపు 50 మందికి 144 వత్సను క్రింద నోటీసు తియ్యబడెను. 7 గురు కారాగృహమున కంపెనివారి. మాపులాలు వైరోత్సాహము లింతుకై నను తగ్గులేదు. మాపులాలు లొంగి పోయి కంపెనివారిసలహాల నంగీకరించుటకు మారు 1922 సంవత్సరము మార్చి నెలలో సత్యాగ్రహోద్యమము తిరుగ ప్రారంభింపబడెను.

కూలికి వచ్చిన తుంటురులు

దృఢసంకల్పముతో మాపులాలు పోరాటమును తిరుగ ప్రారంభించిరి. వీరి మనోనిశ్చయమును భంగపరచుటకు కంపెనివారు గర్హణములగు చర్యల వలంబించిరి. తుంటురులకు సోమరులకు హరించుచు వారిచే మాపులా నాయకులను ఎట్టి కనికరము చూపక కొట్టించిరి. కేసరిపత్రిక ఉపసంపాదకులగు జె. ఎస్. కరండీకొంగారు, నాగపూరు వాస్తవ్యులగు యస్. కె. వైద్యాగారు, భుస్వాలు వాస్తవ్యులగు వి. వి. దస్తూరిగారు, పూనావాస్తవ్యులగు డాక్టరు పాల్కూలుగారు మున్నగువారిని మరకొందరు గౌరవములను సత్యాగ్రహ కాంతి సైనికులచేరుట కంపెనివారిచే నియమింపబడిన తుంటురులు పరిభవించిరి. మైఖేడికొట్టిరి. ఈ దౌర్జన్యమునకు పట్టపగలు బహిరంగముగ జరుపవలెను. పోలీసు ఆధికారులు చూచుచునే యుండిరి. ఇందంతయు చూడ ముల్లీపేట వాస్తవ్యుల మనోభావములను అధికారులు నిర్లక్ష్యము చేయుచున్నారని విదితమగుచున్నది. ఏప్రిలు 13 వ తేదీ ముల్లీపేటకు చేరిన భోర్రాను గ్రామవాస్తవ్యులగు గోపాలదాసు వాల్లిగారు నిర్మాణముగ చానగొట్టబడిరి. రెండుగంటలకాలము స్వప్నాలేక అతడు పడిపోయెను. ఇదేవిధమున త్రైవికేశ్వర వాస్తవ్యులగు బి. యస్. గోరుగారు 19-క తేదీని కొట్టబడిరి. గోపాలదాసు వాల్లిగారు పూనా కత్తెరు పర్యలు అస్థిమంతులగుచుట కంపెనివారిచేసిరి. ఫిర్యాది ముల్లీపేట సత్యాగ్రహులలో నొకరిని తెలియగ నే యానా యాధికారి. కేసును డిస్మిసుచేసెను.

మహారాష్ట్రుల సానుభూతి.

మహారాష్ట్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు మహాసభ వెం నగరమునందు సమావేశమయ్యెను. అచ్చటికి వచ్చియున్న నాయకులు యీ విషయమై తీర్మానములు గావించిరి. ముల్లీపేట సత్యాగ్రహాల ఉత్సాహప్రయత్నములు న్యాయ ధర్మ గౌరవ స్థాపనమునకై గావించబడుచున్నవనియు అన్ని విధముల వీరికి తోడ్పడుటకు మహారాష్ట్రులు దృఢసంకల్పులై యున్నారనియు తీర్మానింపబడెను.

ఈఉద్యమముగొక అధికముగ విరాళములు ప్రోగుచేయబడినవి. భాండేషి, మధ్యపరగణాల మహారాష్ట్రములనుండి తాంతిసైనికులు ముల్లీపేటకు వచ్చుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారి నోటీసులు హింసలతో అధికముగనున్న సత్యాగ్రహోద్యమవ్యాపకమునకు విజయమునకు పాటుపడ దృఢసంకల్పము గావించుకొని ముల్లీపేట సత్యాగ్రహమండపమునందు సమావేశ మగుచున్న కాంతిసైనికులసంఖ్య దినదినము అధికమగుచున్నది. తాతాకంపెనివారుతి ప్రభుత్వమువారును యావిషయముల నన్నిటిని గమనించుట యుక్తము. దీనిని చక్క-పరచుట కిష్టపడిన వారి కవకాశము కలదు. (బొంబాయి క్రాంతికలు).

బొంబాయి నగరమునందున్న ఫిల్లిప్సు ఆండ్ కంపెనిని చాలించ వలసినదని నాటాదారులలో నధిక సంఖ్యాకులు ఒక అసామాన్యసభలో తీర్మానించిరి.

ఏప్రిలు 13 వ తేదీని ఆంగ్ల దేశపు తపాలును దీక్షికోని బంజులుదేరిన "ఫెల్ట" అను నావనిన్ను ఉడయము బొంబాయి ఓడశేపు చేరెను. అడ్మిరల్ ధాంసకా గారానావలో బొంబాయికి వచ్చిరి.

ఏప్రిలు 15 వ తేదీని బొంబాయినుండి బంజులుదేరిన మెంజులు స్త్రీమరు "ఈజిప్టు" 29 వ తేదీ కనివారమునాడు మార్చెల్లు చేరెను.

జూబులు

శ్రీకృష్ణదేవరాయల ఆంధ్ర భాషానిలయము
హైదరాబాదు-దక్కన్

ఈ నిలయపు కృషి సరిగా జరుగకుండుటచే మార్చి 25 వ తేదీన మహాసభవారు సమావేశమయి ముఖ్యమంత్రి, డిప్యూటీ ఇంజనీరు రంగభామనాయకుగారు, మ్యూనిసిపల్ కమిషనర్ అండ్ ఇంజనీరు భోజరాజు నాయకుగారు, డాక్టరు రామస్వామి నాయకుగారు విచారణసంఘముగా నేర్పరిచినారు. ఈ ఉపసంఘమువారు ముఖ్యమంత్రి సభ్యులనుండి సాక్ష్యములు పుచ్చుకొనుచున్నారు. కొందరి వివరీతచర్యలవలన కొందరు కార్యనిర్వాహకసంఘ సభ్యులను, ఇతరసభ్యులను తమ పదవులకు రాజీనామాలు కోసంగిరి—పురవాసి.

వేశ్యలు

వ్యభిచారమునకై యొకజాతి యేర్పడియుండుట ప్రత్యయై భరతమాతను నిందలుపాటు చేయుటకేకాదా! అట్టినిందను గునభారతమాత దొంగిలించుకొని నాగరికచేతములలో, యెన్నడు తలయెత్తుకొగలుగునో యని, అట్టి పుణ్యకాలము సత్వరమే తెంచుటకై దృఢప్రయత్నములు చేయుట కర్తవ్యము. చరము, వేశ్యాసంఘమును, దివికరుల బిడ్డల కొని పెంచి, ఈ భయంకరార్థి కాహుతి చేయుట డుటకై బ్రతిమాలు కొనవలయును ఈవృత్తియందలి యిక్కట్లుల వారికి కులములవలె దోచుకట్లు విడవముగా తెలుపవలయును. వారిని పాశ్చాత్య మొండునట్లు శిక్షించవలయును. వీరిని సన్మానించునట్టి విధములై వీరి గృహముల కేగి, నచ్చుకట్లు సద్విధమున యందింపవలెనని దోచుము లేదు. కావున, కరుణాపరిపూర్ణులగు దేశోద్ధారకులు; వేశ్యాసంఘ సంస్కరణకు తోడ్పడ మిక్కిలి విధేయతతో ప్రార్థించుచున్నాను. మనదేశమును దన్ని సంఘములు లోపము లేకుండ నుండినగాని, స్వరాజ్యము చేపాడని నాటి నవృత్తము.

రామలికమ్మ.

మహమ్మదీయులకు హెచ్చరిక

మహమ్మదీయ సోదరి సోదరులారా! ప్రతిమైన రంజాన్ దినములు వచ్చినవి. ఉపవాసరతములు సలుప వైయున్నాము. ఈరంజాన్ నెల ముఖ్య నెల. ప్రతిమహమ్మదీయులకు పుడవాప్రతములు సలుపవలెను. ముఖ్యపత్రాభిము, ప్రతిమహమ్మదీయులు గృహములలో ఆడవాండ్రుగారి పిల్లలకుగారి వస్త్రములు కావలసి యుంటే ఖద్దరువస్త్రములు ధరింపవలెను. ముఖ్యపత్రాభిము పయగంబరు మహమ్మదీయులందఱు ఖద్దరు వస్త్రములు ధరించుచుండిరి మహమ్మదీయ పుస్త్రములలో నున్నది. ఇదిగాక పయగంబరు మహమ్మదీయుల రసూలుల అవతారగారి దేశము యగున్. ఆదేశములో ప్రతిగృహములో ఒకము మహమ్మదీ ఖద్దరు ధరించుట గనుక మహమ్మదీయునానన యమనోలో పున్నది అనిపయగంబరు చెప్పియున్నారు. ఇండియాలో ప్రతి మహమ్మదీయులు ఈ రంజాన్ నెలలో పుడవాము సలిపి జేవుని యొక్క ప్రార్థనలు చేసి భగవంతునితో కలఁగవలెనని జయము కావలెనని ప్రార్థనలు చేయవలెను. ఇదిగాక రంజాన్ నెలలో బట్టలు దానము చేయవలెను గనుక ఖద్దరువస్త్రములు దానము చేయవలెను.

గుడూరు } కె. మిన్నల్ల ప్రసేన్ సాబు
కర్నూలుజిల్లా } కిలాఫతు కైకటరి.
28-4-1922

రైతులను అధికారులు భయపెట్టుట.

తెలుగులొయిరగవరం గ్రామముల అందర ఆగహోయో ద్వయమునందు పట్టింపు పుండి ఖద్దరునే నుపయోగించుటచేత 27-4-1922 తేదీన తెలుగు తహశీల్దారు గారును సరసా పురం డిప్యూటీ కలెక్టరుగారును సుమారు ఉదయం 11 గంటలకు యిరగవరం మకాంకు వచ్చిరి. ఏకాగ్రముచేతనో గ్రామములోనికి రాకుండ, గ్రామపాలిమేరలో చెట్టునీడను విశ్రాంతి చెంది "యిరగవరం గ్రామముకు, 5 సుమీరకు రెండవవంటకు, నీరుయవ్వవనియు, అందువిషయమై ఆధ్వర్యతములు తీసుకొని డల వారు మకాంపేసిన చెట్టుకిందకు వచ్చి రైతులు చెప్పకొనవలెనని" సాటింపించినారు. దేశములో రెండవవంటకు నీరు గుచ్చిమని చెప్పి నీరు యివ్వకుండ, బోలములను మనుష్యులను మునుకుంటుంటే, 5 సుమీరకు రెండవవంట యివ్వమని సాటింది. నందుకు రైతుల అందరకును సంతోషము అయినది. కాని వక రైతయినా శ్రమపడి అధికారులను చూచుటకు పోలేడు. రైతాంగములేని సమయము గలాయని ప్రస్తుతము నియమింపబడ్డ కరణములను, మరెయిక వైదికప్రామాణ్యమును గ్రామములు ముమ్మలను వెలివేసినారని అధికార్లతో చెప్పినప్పటికి నారలమొర ఆలించకుండ, కలెక్టరుగారు వారు వెనకొందమకాంకు వెలిసారు. ఆపూట మాత్రం తహశీల్దారు వారు యాడిగూడెంలో వెలివేయబడిన ప్రామాణ్య నింట భోజనము చేసి వెలిరి. (ఒక విశేషము).

అసత్యప్రకటన

విశాఖపట్టణంజిల్లా ఖాళీ యోజనాసంఘము కార్యదర్శులవద్ద ఖద్దరుబట్టలు దొరకునని ఒక ప్రకటన కానవచ్చుచున్నది. తత్ఫలితముగా ననేకులు మాపేర ను ప్రయములు వ్రాయుచున్నారు. ఈప్రకటన కాంగ్రెసు సంఘమువారిది కాదు.

నిజమునకుమాత్రము యిక్కడ ఖద్దరుబట్టల ముఖ్యమంత్రి ఖైదుగా సామెలుగారిచే నిర్వహించబడుచున్నది. ప్రస్తుతము కాంగ్రెసుసంఘమును, ఖద్దరు బట్టలను బహుళా నోగది లోనే యున్నది. కాని ఆప్రోహునకును కాంగ్రెసుసంఘమునకును ఎట్టి వ్యవహారసంబంధమును లేదు. కాంగ్రెసుసంఘ ప్రధానకార్యదర్శిగ నుండిన యు. రా. శ్రీ అవసరాల జగన్నాథరావు పంతులుగారు ఈ ఖద్దరుబట్టలలో నొక పేరుపక్కలరు (వాటాదారుడు) అయిన నిప్పును ఏకాగ్రములవల్లనో తమ కార్యదర్శి పరమికి రాజీనామా నిచ్చివేసినారు. మిగిలిన మాకు, ఎట్టి సంబంధమును వై ఖైదుతో లేదు. తేఖడు లిమిడ నేరుగా ఖద్దరుబట్టల వారితోనే యుత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుప ప్రారంభించి.

కాంగ్రెసుసామగ్రి, ఆ నేకములగు నీ ప్రత్యుత్తరములకు, ప్రసల బాధ్యులయైన మాకు, వెచ్చించుట ఉచితము గాక పోవుటచేత ప్రతికాముఖమున తమకు యధార్థమును నిజమిందుకొనుచుంటిని.

ప్రకటనా జనికమైన ఆహోమాన ప్రజలు మనస్సులనుండి సావధానము కించమాము వ్రాయవలసి వచ్చినందులకు ఖద్దరు బట్టలవారు మమ్మ కలెక్టరు గాక!

ఖాళీయోజనాసంఘము } వడ్డూరి సీతారామాంజనేయులు
28-4-22 } కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి

నర్సాపురం తాలూకా జాతీయోపసంఘము

ది 28-4-22 నర్సాపురం గాంధీ ఆశ్రమములో తాలూకా జాతీయోపసంఘసభ, కార్యనిర్వాహక సభ శ్రీయుత పేరి చిద్ద సుబ్బరాజుగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై కావించిన ముఖ్యతీర్మానములు:-

1. స్వదేశవస్త్రముల అభివృద్ధి నిమిత్తం, నర్సాపురంలో ఖద్దరు నిలయము నెర్పాటుచేయుట చూడవట్టదూది జిల్లా సంఘముద్వారా తెచ్చి ఏర్పాటుచేయించి గ్రామములకు ప్రచార కులద్వారా అందజేయుట, తాలూకాలో ముఖ్యప్రదేశముల యందు తయారగు బట్ట నర్సాపురం కాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయమునందు నిలవచేసి అమ్మించుట. (కా. ని. వర్గము).

2. ఈతాలూకాలోని ఆరు ఫిర్యాలులను ఆరుగురు ప్రచారకులను నెల 1 కి ఖర్చులతో సహా రూ.25లు నేతనముపై నియమించుట.

ప్రచారకులు:- 1 పోడూరి పేర్రాజుగారు 2 పెన్మత్తె అప్పలరాజుగారు (ఫిర్యా పోడూరు దిగవట్టు) 3 ఆకెళ్ల నుబ్రహ్మబాబుగారు, 4 తెలచేటి బుల్లయ్యగారు (ఆచటం పెనువట్టు) 5 పేనూరి నరసింహమూర్తిగారు 6 జోన్నల అప్పల రామమూర్తిగారు (మొగల్లయ్యనర్సాపురం) (కా.ని.వర్గము) తాలూకా సంఘ సంయుక్త కార్యదర్శి జోన్నల అప్పల రామమూర్తిగారు తాలూకాయందలిను సుచారము చేసెదరు.

3. రాబోవు తాలూకా జాతీయోపసంఘసభ పోడూరు లో జరుపవలెను.

నర్సాపురం } భాస్కర్ల గోపాలకృష్ణమూర్తి
29-4-22 } తాలూకా సంఘ సంయుక్త కార్యదర్శి

పాలకొండ తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము

పాలకొండ తాలూకా కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సభ్యులు ఏప్రిల్ నెల 25 వ తేదీన సంఘములో సమావేశమై సభ గావించి ఖద్దరుబట్టల గూర్చియు కాంగ్రెసు సభ్యులను గురించిన కొన్ని తీర్మానముల గావించిరి.

ఈతాలూకా కార్యదర్శులు ముగ్గురున్న మరొకరి మంది ప్రచారకులతో ఖద్దరు ధరించుటను గూర్చియు కాంగ్రెసు సభ్యులను కేర్పరుచు గురించిన సంఘా, చిటివాడ, పాల పెట్టు, వంగర శివారావుల, మద్దిలన, వీరప్పగారి, రుకింగి మొదలగు గ్రామములు తిరిగి ప్రచారము గావించి సభ్యులను చేర్చి సంఘముల ఏర్పాటు గావించిరి. మతాలూకా కాంగ్రెసు కార్యదర్శులు చిటివాడవంటి ప్రామాణ్య అగ్రవారములో భోజనము దొరకపోయినందున యెండలకు ఓర్చియు ప్రచారము గావించినందులకు మం.నీయులు. ఈతాలూకా సంఘసభ మేయి 15 వ తేదీన నిలంపేటలో జరుగును. ఒక విశేషము.

వేశ్యాసంఘ సంస్కారము

వేశ్యాసంఘ సంస్కారము గూర్చి శ్రీమతి యామినీ పూర్ణ తిలక్ ముగ్గుగారి ప్రయత్నములు ప్రతికాముఖమున చదివి యున్నాను. చెన్నపురిలో ఆధ్వర్యనందు దర్శి చందయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద కొంతమంది సభ కావించి వేశ్యాసంఘ సంస్కారము గూర్చి కొన్ని తీర్మానములు కావించి అది యాచరణయందు పెట్టు సర్వాధికారము తిలక్ ముగ్గుగారికి యిచ్చి నట్లును, ఆమె యిటీవల ఏలూరునందు అందుకొరకై చందాను వసూలుచేయుచున్నట్లును కానవచ్చుచున్నది. ఈమె చేయు ప్రయత్నములు మిగుల క్షాణునీయుమే. కాని ప్రస్తుతసంస్కార సమస్యలు స్వయంశక్తివై సాధారణడియున్నవనుట దేశపరిస్థితులు గమనించిన వారికి విదితమగుచున్నది. ఈ సమస్యను నందు పెద్దలైనవారు, మునుపటిగలవారు ఏకాగ్రముచేతనో యంతరతన సంఘపురోభివృద్ధికి గట్టి ప్రయత్నములు చేయబుండునూరు. అంతమాత్రముక వారి సహాయము నపేక్షింపక ప్రత్యేక మొక వ్యక్తి యిట్టి దుర్భరకార్యమును నిర్వహించబూనుట అసమంజసము. చెన్నపట్టణములో ఏమూలలో ఒక సభచేసి కొందరు యవతులు గావించిన వేశ్యాసంఘ సంస్కారతీర్మానములు మిగుల పరిహాసార్హముగ నున్నవి. ఈ కార్యమునంతయు నెరవేర్చుట కొక స్థాయిసంఘము నెర్పాటు చేయుటగాక నలుగురు కలసి కార్యభారము నెత్తిమీదవేసి కొనుటగాని లేక శేవలమొకరిని అంతపనియచేయుట కేర్పాటు చేయుట వింతను కొల్పుచున్నది. ఇట్లు వ్రాయుటచే నే నీప్రయత్నమును నిరసించుచున్నానని ఎంతమాత్రము తలంపజనదు. ఈ సంఘ శ్రేయస్సును కోరువారు ఇంకను పెక్కుమంది కలరు. నలుగురు ఒకచోట సమావేశమై జయప్రదముగా నెఱవేలు ఒక కార్యకమము నెర్పాటుచేసి దాని నమలులో పెట్టి వలసియున్నది. ప్రతిక నెలకొల్పినాహ దివ్యముగానున్నది. ఆశ్రమము నెలకొల్పిండువలన ఎంతమందితల్లులు తమబిడ్డల నచ్చటికి బంధులకుతో ఊహించవలసియున్నది. సంస్కార పవిత్ర సందేశమును ప్రతి గృహమునకును కొనిపోవలయును. దీనిని గురించి ఎక్కువ ప్రచారము జరుగవలసియున్నది. సాధక సాధకములన్నియు చక్కగా నాలించించి తిలక్ ముగ్గుగారు సంఘశ్రేయోభిలాషులతోను సంఘమునందుండు పెద్దలతోను సంప్రతించెదరని నమ్ముచున్నాను.

భాస్కర్ల గోపాలకృష్ణమూర్తి
నర్సాపురము.

దువ్వపేర్లా కాంగ్రెసుసంఘము

(పశ్చిమగోదావరి జిల్లా తెలంగాణ తాలూకా)
ఏప్రిల్ 18, వ తేదీన ఆంధ్రపత్రికలో ముద్రించిన వివరములు గాక తిరిగి యా లేదెవరకు యా ఫిర్యాలో వసూలు చేసిన తిలక్ స్వరాజ్యనిధి వివరములు, దువ్వపేర్లాగ్రామములో:-

యందుకూరి వార్షిజదన్న రు	116-0-0
యితరచందాలు	84-0-0
	200-0-0
రావిపాడు	12-0-0
కడూరులో కళ్యాణ తాతకాజుగారు అనే 22 నింసారాజుగారి యింటిలో వివాహకాలమందు కట్టుముగా యిచ్చినవి.	8-0-0
	మెరకి 220-0-0
తదితంఫిర్యాలుకు నెల్లి వసూలుచేసిన వివరములు	
తెలుగుఫిర్యా:- చిలకపాడు గ్రామము.	
ఆ త్రిలిఫిర్యా:- చిలకపాడు అగ్రవారములో అగ్రవారము.	40-0-0
తదితరచందాలు.	14-8-0
కళిపాడు.	25-0-0
	మెరకి, 79-8-0

7 మేయి తేదీన యాఫిర్లా కాంగ్రెసు సభ్యుల సమావేశము దువ్వపేర్లాగ్రామములో జరుగును; గ్రావుక ఆలేడి యా ఫిర్యాగ్రామాదులలో నుండి యా సంఘమునకు ఎన్నుకొనిన సభ్యులు తప్పక రావలెను. ఆసాదే కార్యనిర్వాహకసమవేశము జరుగును. ఈ సభలో యంతరతన వసూలు అయిచంచాల వివరములను 50 మాప్యములతో పేర్లుపెట్టి యొక ఖద్దరుబట్టను నెలకొల్పిండు గురించి అలోచించుచును గావు; తదితరప్రోత్సాహముగూడ రాకోరుచున్నాము. (కార్యదర్శులు మర:- ఈ ఫిర్యాలో నగుమండు వివాహములన్నిటిలో ఖద్దరువస్త్రములనే వాడుచుండుట చాల ప్రశంసనీయుముగా నున్నది. ఇకను ముండు కాబోవు భుభకార్యములు లుదుకూడ ఖద్దరునే వాడవలెననియు, తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి అట్లకుభకార్యములందు కట్టుములు యాఫిర్లా సంఘమునకు పంపించవలెననియు కోరుచున్నాము.

దువ్వపేర్లా } శనివారపు సుబ్బారావు
29-4-22 } తేలలి సీతారామయ్య
సమస్తి కార్యదర్శులు

శ్రీ తిక్కన విద్యాలయము,

గుంటూరు

ఈ నిలయము 1911 సం॥ నాటినుండి అభివృద్ధిగాంచుచున్నది. గృహనిర్మాణమునకుగాను నిలయస్థలములో నొక రంగు ముఠాశ్రీ దేవిరాజు సాంబశివరావు వరప్రసాదరావు గారు తమ స్వంతస్థలమునుండి 160 చు॥ అచితముగా నొస గిరి. ఇందులకు వా రంతయు వందనీయులు.

భవననిర్మాణమునకు వనూతనవిరాళముల వివరము-

గుంటూరుహిందూనాటక సమాజమువారి "చిత్రనలీయ" ప్రదర్శనము-రూ-161-8-0; శ్రీస్వరాజ్య సాధన నాటక సమాజ వారి "స్వరాజ్యరథ" ప్రదర్శనములు-రూ-62-2-9 మ-రా-శ్రీ పొ॥లక్ష్మయ్యగారు రూ-25; ఆర్. శంక. వి. జానకిరావుగారు రూ-100; ఆ. వెంకట్రామయ్యగారు- రూ-25; మా॥ వెంకట్రామయ్యగారు- రూ-30; పి॥అంజనేయలుగారు- రూ-30; అచిది నారాయణరావుగారు- రూ-20 చు॥నరసింహరావుగారు- రూ-25; దే॥రామరావుగారు- రూ-30; కో॥ వెం॥సుబ్బారావుగారు-రూ-6; పొ॥పాపయ్యగారు-రూ-10; దూ॥నరసింహంగారు-రూ-10; పు॥శ్రీ నివాసరావుగారు- రూ-10; మా॥వెంకటసుబ్బయ్యగారు- రూ-10; దే॥మానుమంతరావుగారు- రూ-20; యస్. వేపాగారు- రూ-10; పి॥లక్ష్మీనరసింహంగారు- రూ-10; న॥నరసింహరావుగారు- రూ-50; జూ॥వెంకటత్తుంగారు (ప్రస్తుతం) రూ-10; కాశీపతిరావుగారు రూ-15; డి॥నర్సయ్యరావుగారు రూ-15; అ॥సీతాదేవిరావుగారు రూ-10; ప॥ అనంతరావుగారు (సాతులూరు) రూ-20; అభిమాని ను 10; ఏలూరులో ఒకరు-రూ-15; కె. వెంకటరావుగారు రూ-10; కృష్ణసోదరులు-రూ-25; యే. యాచమల్లుగారు- (కమ లాపురం)-రూ-5; అ॥లక్ష్మీనారాయణరావుగారు-(1 వదఫా)-రూ-10; కె. యస్. నారాయణరావుగారు(తెనాలి) రూ-10; కె.యల్ నాయుడుగారు-రూ-10; పి. వి. యస్. రావుగారు-రూ-5; ఆర్ యం. వి. యస్. రావుగారు- రూ-5; న॥ శీతారామయ్యగారు- రూ-10; పొ॥ వెంకటరత్నంగారు రూ-10. ము॥ రామరావు గారు- రూ-19; గొ॥ వెం॥ శ్రీనివాసరావుగారు- రూ-10; అ॥ నారాయణమూర్తిగారు- రూ-2; పు॥ సుబ్బారావుగారు- రూ-5; కె. కె. రాజారావుగారు- రూ-10; కో॥ కోటిలింగంగారు- రూ-5; (1 వదఫా); లక్ష్మీరాజు సోదరులు-రూ-5; వి. రంగారావు లుగారు రూ-5; గుం॥ చిన సుబ్రహ్మణ్యంగారు- రూ-5; ని॥ సు బ్బారావుగారు- రూ-5; యా॥ రాధాకృష్ణయ్యగారు- రూ-5; ము॥ సాంబయ్యగారు- రూ-5; అ॥ కేశవాచార్యులుగారు- రూ-5; క॥ నరసింహరావుగారు- రూ-5; గొ॥ సుబ్బారావుగారు- రూ-5; సం॥ వెం॥ సుబ్బారావుగారు- (1 వదఫా) రూ-5; చిల్లర వనూ లు- రూ-25-5-3; మొత్తము వసూలు. రూ-587 లు.

వాగ్దానములు

మూ॥ శ్రీ. చు॥ నరసింహరావుగారు- (వసూలుగాక)- రూ-25; పొ॥ పాపయ్యగారు (వసూలుగాక) రూ-15; యస్. వేపాగారు (వసూలుగాక) రూ-20; ఆర్. యం. వి. యస్. రావుగారు (వసూలుగాక) రూ-5; కో॥ వెం॥ సుబ్బారావుగారు (వసూలుగాక) రూ-9; గొ॥ సీతారామయ్యగారు- రూ-50; అ॥ మార్యనారాయణరావుగారు రూ-20; అ॥ లక్ష్మీమోహన్ గారు- రూ-19; అ॥ వాసుదేవరావుగారు-రూ-10; పి. వి. యల్. యల్. రావుగారు- రూ-10; కా॥ తిరుమలరావుగారు- రూ-15; అ॥ రామచంద్రరావుగారు- రూ-20; ఇ॥ రామరావుగారు- రూ-10; మా॥ భావనారాయణ గారు- రూ-2; దే॥ రాఘవరావుగారు (నర్సారావుపేట) రూ-10; పి. వి. శేషగిరిరావుగారు- రూ-5; పొ॥ పురుషోత్తంగాడు. (బందరు) రూ-25; యస్. యస్. ఆర్. మూర్తిగారు- రూ-10; కో॥ రాజేశ్వరరావుగారు రూ-5; గొ॥ వెం॥ వీరరాఘవయ్యగారు- రూ-5; కే॥ వెం॥ శివావధానులు గారు- రూ-5; చుం॥ మానుమంతరావుగారు- (తెనాలి). రూ-5; పి. వెంకటచలంగారు- రూ-5; వె॥సి. రూ-310 లు.

మాయాద్వయమునకు తోడ్పడినవారందరకు వందనము లు నర్పించుచున్నాము. భవననిర్మాణమునందు ఇప్పటికి సగ ము మాత్రమే పూర్తయినది. కవిప్రభు నాబరగు తిక్కన సోమయాజీజ్ఞాపకార్థమే నిర్మించబడుచున్న యీ నిలయభవన ము సంపూర్ణముగట కింకను సహాయము కావలసియున్నది. భావనాభిమానులెల్లరు తోడ్పడ ప్రార్థితులు- విరాళములు కార్య దర్శక పంపిన చేయవలెను.

శ్రీ తిక్కన విద్యాలయము, } మా॥ వెం॥ కృష్ణమూర్తి }
గుంటూరు- డి. 28-4-1922 } కార్యదర్శి-

ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘము

ఆంధ్రరాష్ట్రజాతీయోపసంఘము యొక్క నివేదికను జనవరి 1 తారీఖులగాయతు 1 ఏప్రిల్ వరకు జమాఖర్చులెట్లు-

అయిదుముల పేర్లు	జమ	ఖర్చు
కార్యస్థానములో నిల్వ	125-2-11	71-8-8
ట్రస్టీ గారిదగ్గర	19528-13-5	10528-13-5
కోశాధిపతిగారిదగ్గర		18027-2-0
పోస్టేజీనిల్వ		4-0-6
తలకునిధి (సామాన్యనిధి)	2245-14-0	
డిబ్ (ప్రత్యేకనిధి)	513-13-0	
రాష్ట్రసంఘసభ్యులచందా	15-0-0	
డెలివరీస్	432-0-0	
వ్యక్తులదగ్గరనుండి విల్లుదాఖలా		
జమము	417-15-0	
పుస్తకములు	19-3-0	
అఖిలభారతవిరాళములు	15105-3-0	10453-4-0
బహుజనిధి	3038-8-0	
పోస్టేజీ తంతులు	155-15-0	151-14-6
ప్రయాణపుఖర్చులు		418-3-3
కార్యస్థానపుజీతములు		393-4-0
అచ్చు		1371-2-0
కార్యస్థానపుఖర్చులు		190-3-0
	41,604- 7- 4	41,604- 7-4

ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘముయొక్క మార్చి నెల 1922 సం॥రం ఆవర్త

కార్యస్థానములో నిల్వ	142-5-8	71-8-8
పోస్టేజీ నిల్వ	2-13-3	4-0-6
ట్రస్టీ గారిదగ్గర	18423-13-5	10523-13-5
కోశాధిపతిగారిదగ్గర		18027-2-0
లోగడ పశ్చిమకృష్ణా జిల్లా సంఘమువారికి యిచ్చిన అప్పు రూ 995/- మింజు మరజమ		500-0-0
అడిటరు శ్రీ॥ నారాయణ మూర్తిగారి బిల్లు దాఖలా జమ		116-3-0
అధ్యక్షుడుగారిచో కూడా ప్రయాణము చేయుటకు భా॥సుబ్బరామయ్యగారికి ఖర్చులకింద అడ్వాన్సు		100-0-0
పోస్టేజీ, తంతులు	21-12-0	20-8-9
ప్రయాణపుఖర్చులు		153-12-0
కార్యస్థానపు జీతములు		210-0-0
కార్యస్థానపుఖర్చులు		27-0-0
హిందీప్రచ రం, కాజమండ్రీ		116-4-0
అఖిలభారత విరాళమునుండి కాతవరం పరిశ్రమలయ మునకు పంపినది		5000-0-0
అఖిలభారత సంఘమునుండి దత్తవందలములకు పైను నివారణార్థము యిచ్చిన విరాళము		14988-10-0
న్యాయవాదుల గౌరవజేత నము ౧౧ బహుజనిధి		3038-8-0
మొత్తము.	32254-1-4	32254-1-4

ఆంధ్రరాష్ట్రజాతీయోపసంఘ కార్యస్థానము, గుంటూరు, 29-4-22, } న. ల. నరసింహారావు, కార్యదర్శి.

వెంకటగిరిటవుతో ఆర్. వి. యం. హై స్కూల్ ప్రారంభవిద్యార్థుల సంఘముయొక్క మూడవ వార్షికోత్సవము 14-5-1922 న వెంకటగిరి టవుతో హాజులో జరుగును. కనుక ప్రారంభవిద్యార్థి లంగర చందాలను సెక్రెటరీగారికి పంపి సడరు కార్యమును నెరవేర్చుదురని ప్రార్థించుచున్నాము. -కార్యదర్శి.

ఆదిహిందూ సంఘనిధి విరాళములు

	రూ.	అ.	పై.
రావుసా హెబు టి. జె. సాపన్న గారు బెల్లూ	200	0	0
వి. టి. కృష్ణయ్యగారు హైదరాబాదు	200	0	0
యం. ఆదెయ్యగారు హైదరాబాదు	100	0	0
గోవులపాటి నాగేశమయ్యగారు	100	0	0
డాక్టర్. మక్లయ్యగారు	100	0	0
వారిరాంగారు అమరావతి	50	0	0
డాక్టర్ మల్లయ్యగారు రాయపూర్ కలకత్తా	50	0	0
జిట్టి నరసింహంకెట్టిగారు	50	0	0
జిట్టి రామయ్యగారు అకోలా	50	0	0
లాల్ జీ దీన్ జీగారు హైదరాబాదు	100	0	0
సోదే వెంటయ్యగారు	50	0	0
డాక్టర్ రాజన్నగారు అకోలా	25	0	0
పోకల రాజలింగంగారు అమరావతి	25	0	0
శివరామయ్యగారు	25	0	0
గురుకుల శశాంకుశుగారు హైదరాబాదు	25	0	0
ముత్యాల పరావశంగారు	20	0	0
రాజగోపాలగారు ఇంగోలీ	15	0	0
తోంబది శివరామయ్యగారు నెల 1 కి రూ 1 0 0 చొ॥	12	0	0
సుబేదారు, యే. వెంకటనర్రయ్యగారు	15	0	0
లక్ష్మీకాంతంగారు పూనా	10	0	0
వి. దామోదరం అమరావతి	10	0	0
మేరుగుజ్జు రాజన్న గారు	10	0	0
వి. టి. శర్మయ్యగారు పెహార్	10	0	0
గోమల చెన్న కేశ్వరుడుగారు హైదరాబాదు	10	0	0
బోతా యెలిరాజులుగారు	10	0	0
సంజలి శివరాజయ్యగారు	10	0	0
పెన్నకొ సిఫాయి మున్సి రామ్ గారు అమరావతి	10	0	0
వెంట ముర్తయ్యగారు	10	0	0
డి. రాజగోపాలంగారు	10	0	0
ఈరులగంటి వెంకటస్వామిగారు	10	0	0
టి. పి. రామస్వామిగారు	10	0	0
జత్తుల వెంకట్రామయ్యగారు	10	0	0
కొండే బసవయ్యగారు	5	0	0
యమ్ వెంకట్రామయ్యగారు	10	0	0
గాళ్ల కృష్ణస్వామిగారు గోలకొండ	10	0	0
పాల్లం చంద్రయ్యగారు అకోలా	5	0	0
సారథి రామస్వామిగారు అకోలా	5	0	0
రాజనాల లక్ష్మీపతిగారు	5	0	0
ఏ. క్షీర్తనారాయణంగారు యూట్యూల్	5	0	0
యమ్. తారయ్యగారు నెల 1 కి	5	0	0
దువ్వల చెన్నకృష్ణయ్యగారు	5	0	0
నెమలికంటి వెంకటరత్నంగారు	4	0	0
యమ్. వీరభూగారు ఇంగోలీ	5	0	0
దొడ్ల క్రీష్ణస్వామిగారు	4	0	0
బిత్తి చెన్నయ్యగారు	4	0	0
తాళం చంద్రయ్యగారు	5	0	0
రువ్వల ధర్మపురి	5	0	0
కమటం చంద్రయ్య	8	0	0
విరాళముల మొత్తం. రూ.	1500	0	0

ఇంకను తమ శక్తికనుసారము స్వసంఘోన్నతికై విరాళ ముల నొసగినవారును గుప్తదానముల నొసగినవారును గలరు.

శ్రీ మారుతీ మోతే హాలు. బెజినాడ 24-5-22 గురువారము

చింతామణి పరిఠానాటకము శ్రీకృష్ణవిలాస సభ - కాకినాడ. తేటలు:-రూ. 3-0-0, 2-0-0, 1-8-0, 1-0-0, అ. 0-8-0 (40) K. సూర్యప్రకాశ రావు, కార్యదర్శి.

లక్షణపురపుట్టిదిలు

దైవారాధన కథ్యంతరములు

శ్రీకృష్ణనిపటమును తీసివేయుట

లక్షణపురము, ఏప్రిల్ 28:— లక్షణపుర జిల్లా కలెక్టరు సాల్వేజరుకు వివరములు పంపాకముగ నున్నవి. రాజకీయశైలిలమతారాధనహక్కులకు, తెలుసు నూపరంబెండంటగు తెల్ల నెంట్లు కట్టె మెంట్లు భంగము కలిగింప నుద్దేశించెను. ఒక స్వామిలవారు శ్రీకృష్ణవిగ్రహమును జెయింగడకు తగిలిచియుండెను. ఆవిగ్రహము నూడబెరకవలసినదని యుత్తరువు చేయబడెను. ఈజయమున కుప్పొంగి ఇంకొకదినము శ్రీకృష్ణనిగ్రహము మరియొకదానిగుడ తీసివేయ నాజ్ఞాపించెను. ఆవిగ్రహము, తామరార్ధింపదేవుని దనియు, తీసివేయుటకు వీలులేదనియు ఇరువురు రాజకీయనిర్బంధితులు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. నూపరంబెండంటు మహమ్మదీయ తెలులరు నొకనిసిలిచి విగ్రహమును లాగి వేయుచు ని యుత్తరువు చేసెను. కాని ఆతడు మంచివాడైనందున ఇప్పని చేయక తిప్పించుకొనెను. హిందూ సేవకులు తగు క్రైస్తవవాధికారి యావేశమునకు లోబడి యుత్తరువు ప్రకారము నడచుటకు నిరాకరించిరి. కాని నూపరంబెండంటు అంతమాత్రమున నిరుత్సాహము జెందలేదు. మంచి వాడనియు, ఒకరి జోలికి వచ్చువాడని కాదనియు వెనుకటి నూపరంబెండంటుచేతను, ఈకట్టె మెంట్లు చేతను గూడ పేగు పొందినట్టియు, సుత్రులైన నర్దిపి కేటు' పొందినట్టియు శ్రియుత సి. ఎస్. రంగయ్యరు నూపరంబెండంటు కద్దకు వెళ్లి ఆతడు మతవిషయములందు ప్రవేశించుట యనుచితమనియు హిందూవు లారాధించు శ్రీకృష్ణుని విగ్రహమును కరిభించె ననియు నెయ్యదిగ చెప్పెను. రెండుదినములు గుసగుస లేమియో జరిగిన పిమ్మట శ్రియుత రంగయ్యరు నెంట్లలో జెయిలులో ఒంటరి గదిలో నుంచిరి. అతనితోడి నిర్బంధితులు మిత్రులతో గాని బంధువులతో గాని యింక రెండుమూడు మాసములవరకు మాటలాడు హక్కును గోల్పోయిరి. పూర్వము వారమున కొకమా రీయవకాశ ముండెడిది విగ్రహమును గోడకు దగిలించిన యుత్తరువు యుక్తులను ఫిజాబాదు జెయిలుకుమార్చి వారికుండిన హక్కులను తీసివేసిరి. కృష్ణభగవానుని నేవచేసినందులకు శ్రియుత రంగయ్యరు తమకు ప్రాప్తమైన స్థితికినిరుత్సాహముచెందక సంతోషమునున్నాడు. ఈమతవిషయమై అతనితోడి నిర్బంధితులుగూడ ఎట్టికష్టములు గలిగినను అనుభవించుటకు సంసిద్ధులగున్నాడు.

భారత కారాగృహములను సరకముతో పోల్చివుడు, కర్నూల్ వెజ్మిడ్లు ఆతిశయోక్తివి కనని కలంచుచుంటిని. కాని యాకథయంతయు జూచినతిరువాత, దైవారాధన కథ్యంతరము గలగునది సరకమునందే యిరి రెండుచుచున్నాను. రాజకీయ నిర్బంధితులు దైవపూజ చేయవచ్చునా లేక తొంగలవలె సామ్యుగ నేరస్థులవల నేవిహక్కు లేకుండ నుండవలసినదో విగ్రహారాధనయే మనము ఖ్యా రాధన యని నేను వాదింపను. కాని మన మతాచారములలో

ప్రవేశించుట కవకాశ హక్కులేదనియే నాయభిప్రాయము. నాకు రామకృష్ణభగవంతునిస్వామి మఠివారి నొరినిజూపి నూరు విగ్రహములనైనను తీసివేయని వివేకానందస్వామి పలికియుండెను. శ్రీరామకృష్ణ భగవంతుని విగ్రహారాధనముల మన భక్తులకుని కనుగొనెను. పాపి నూపరంబెండంటు వలె మనము అహించియుంటేము. ఆతడు భారతదేశమునందు పడునైదు సంవత్సరములకు వైగానున్నాడు. ఈండినను హిందువులకు శ్రీకృష్ణభగవానునియందు గల గౌరవమును భక్తిని కనుగొనజాలకున్నాడు ఇంకొక విషయమును గూడ యిచ్చుట వ్రాసెనను. ఈకథ జరుగుటకు ముందుదినము ఒకతోడి నిర్బంధితుడు గాంధీమహాత్ముడు అలీసోదరులపటులును ప్రేలాడవేసియుండటం జూచి శ్రియుత రంగయ్యరు అతనితో నిట్లుచెప్పెను. “అయ్యా, అపటులులను అట్లు తగిలించవలదు. నూపరంబెండంటుగృహము మీకు తెలిసియే యున్నది. అతని కిదిరాజకీయ ప్రదర్శనముగ తోచి వానిని తీసివేయును. మూఢుడొకడు పూజ్యునిగురారి సమానించుట నాకష్టములేదు. కాని శ్రీకృష్ణుని విషయ మట్లుగాదు. శ్రీకృష్ణుడవతారపురుషుడు. శ్రీకృష్ణుని గాంధీమహాత్ముడుగూడ యారాధించును. శ్రీకృష్ణుడందర యనమానమునకును లోబడనివాడు. ఆతడందరను ప్రేమించును. అందరకును సహాయము చేయును. రాజకీయములకన్న ప్రేమాప్త సుగునుతమనకై ప్రాణముల నైనను అర్పింతము.”—హిందూ.

గాయకజనానందదాయనీ 2వ వార్షికోత్సవము 1922 సం॥ cell మే 7, 8, 9, 10 దీలను మౌ రాగిడుగు వెంకట సీతాపతి పంతులు బి.వి.ఎల్.టి. గారి అధ్యక్షతన సోలాకిలో జరుగును.

భూమి, చుద్యము అల్లణములమీద కిస్తులను వసూలు చేయునప్పుడు ఇకమీదట తెంగిలూరు, చిలులూరుగ్ నుండలములలో ఒకరూపాయకు ఒకఅర్ధశాచొప్పున విద్యాపన్నును దండవలసిట్లు మైసూరు ప్రభుత్వమువాకు ఏప్రిల్ 28 తేదీని లక్ష్యాపించిరి. ఈ ద్రవ్యముతో 1921 వ సంవత్సరపు విద్యా సంస్కరణముల విధానము కార్యాచరణలో పెట్టుబడును.

ప్రకటన

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరములు గాని మనిఆర్డరులు గాని పంపునపుడు తమ చందా నెంబరును ఉదాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు సులభముగా నుండును కనుక నికనుండి అట్లు తప్పక గావింపవలెనని కోరుచున్నాము. ఆం॥ ప॥ వ్యవస్థాపకుడు.

“తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము.” మీరు ఇట్లుకదిలక నే తెలుగు హస్తలెఖనము నేర్చుకొని భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. వివరముల క్రింది చిరుగామాకు కార్డు వ్రాయండి! (13) ఇకాఫర్వేషక్ బ్యూరో, కాకినాడ.

నూతనజవిళి! గొప్పలాభకరమైన అమ్మకము సరసమైనధర!! వివాహములకు నూతన సరకులును వచ్చి యున్నవి. ధరలు మిక్కిలి సరసము. మాదుకాణములో చూచి విమ్మట తక్కిన జాగాలలో చూడండి. బెనారిస్, కాశీ సరిగచీరలు రూ 30 మొదలు రూ 1000 వరకు పలుచిరుసులలో దొరకును. బెంగళూరు, కంచి, కొర్నాడు, కరాచి చీరలున్ను సేలము, మధుర ఈస్థలములనుండి అన్ని వస్త్రములున్ను, 10x6, 8x8, 7x7, మూరలలో ధోవతులును తక్కువ ధరలకు దొరకును. బొంబాయి స్వదేశి స్టార్సు, 40, 41, 42 రతన బజారు, మదరాసు.

అరసూన్ శాంపియన్షిప్ చాంపియన్టన్ బంతులు ఆకారము, గుణము, చాలకాలమువరకు బాగుగా నుండుట మున్నగువాటికి పూచీగా నుండుము కె.ఎం.టి. అరసూ, 77, సింగనకెట్టివీధి, చింతాడ్రపేట, మదరాసు.

నోటీసు

నూజివీడు జమీయిలాకా గొల్లపల్లి యస్టేటునకు హక్కుభుక్తములు గల ఈక్రింది పెడ్యూలు దాఖలా యాస్తి 10-5-22 తేదీన సాయంత్రము 3 ఘంటలకు సదరు యెస్టేటు జమీందారుగారు ఖుద్దన గొల్లపల్లిలో వేలము వేయించడము మూలకముగా విక్రయించబడును. గాన వలయు వారు ఈక్రింది చిరునామమునకు విచ్చేసి పాటయందు విజయముపొంద ప్రార్థితులు. మాకు తృప్తిగా ధర రాబట్టినట్లు తోచినయెడల అట్టివారికి క్రయధనం మీద 100-కి రూ 1-0-0 చొప్పున కమిషను సదరు దస్తావేజు రిజిస్టరు చేయు కాలములో యివ్వబడును.

పెడ్యూలు

I శ్రీ అమ్మగారి తోట యనబడే నూజివీటి పురమునకు తూర్పుగా యుండు తోట విస్తీర్ణం 24—0 యకరములు యిది నివేశనస్థలములకు పనికివచ్చును. యిందులో సుమారు రెండు యకరములు స్థలము అప్పారావు కులోద్భవుల తిరుపల్లిలు యున్నందున మినహాయించడ మయినది.

II ఆగిరిపల్లి నూజివీడు రోడ్డుమీద యున్న కృష్ణవిలాసము (వీరోజితోట) యిందు మామిడి చెట్లు గలవు. బావియున్న గలదు. ఈ తోట విస్తీర్ణం 49—0 యకరములు.

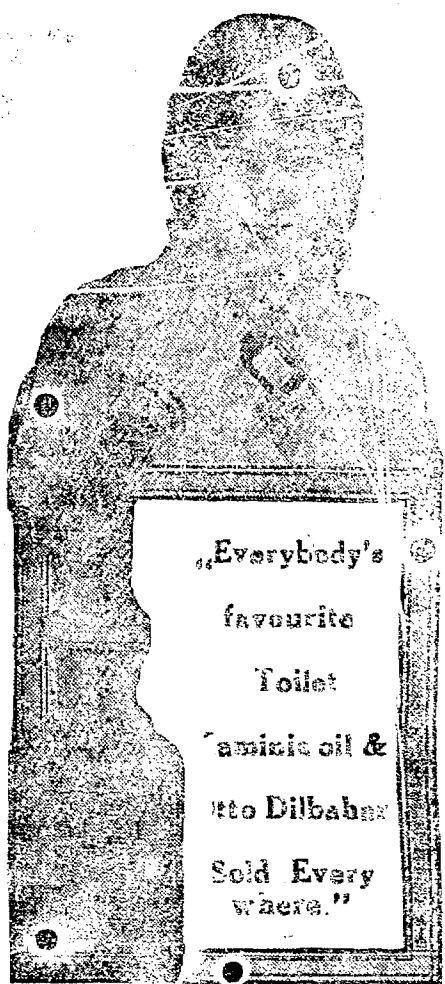
N. B. ముందుగా తెలిపిన, వలయు నసతులు యేర్పరుపబడును.

గొల్లపల్లి యెస్టేటు హుజూరు ఆఫీసు, గొల్లపల్లి. శ్రీమన్నారాయణ అప్పారావు బహదూర్, జమీందార్.

For Sale Overland. వెలతక్కువ. శ్రేష్ఠమైనవస్తువు. మోటారుకారు, మాడెల్ Co. American Car స్టీమరు మోటారుగా నడచుట వంటిది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం దొరకనటువంటిన్ని, సదరు మోటారుకారు, మాడెల్ 90 ఓవర్ లాండు యూక్రింద అడ్డెసు వారివద్ద విక్రయమునకు వున్నది. నలయువారు యూక్రింద అడ్డెసువారికి వ్రాసి విచారించ కోరెదము. (17) బుద్రినారాయణ సూర్యనారాయణ. నంటూరు ధరంవాడు, నంటూరు.

ది ఇన్ డెపెన్ డెంటు ప్రేడింగు కంపెనీ 75-ఫోర్టవీధి, బొంబాయి. చూడి, నూలు, బంగారము, వెండి, కాయభాగ్యములు మున్నగువాటిలో న్యాయపరము నడపుటకు కమిషను పుచ్చుకొని ప్రతిజాగాలోను అమ్మకము చేయునట్టియు కొనునట్టియు ఏజెంట్లు కావలెను వివరములకు జాబు వ్రాయవలెను. (57)

సర్వవృత్తిక విషనంజీవిని (రిజిస్టరు) REGISTERED తెలుగుటిక తత్వణమే ఈ ఔషధమును వాడెన విషమును తీసివేయుటయేగాక బాధను పూర్తిగా పోగొట్టును. వెల పాకెట్టు రు. 0-8-0 పోస్టేజి 0-6-0, 4 పాకెట్లు కొను వారికి పోస్టేజి ఇనాం. 1 డజన్ ప్యాకెట్లు 5-0-0. పోస్టేజి ఇనాం. చిరునామ:—రాజ్యలక్ష్మీకంపెనీ, (5) నెం. 44 నంబులయ్యగారి వీధి, మదరాసు

వెంటుక లే అందము.

కాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దుశ్చైవతో ఉండి రాకముననే తగ్గరపడుదు. ఉడివచ్చుట మొదలు వెంటుకలు పాడైపోవును. అంతవరకు రానియకద్దు.

కామినీయా నూనెను
వాడుట మొదలు వెంటుకలు.

ఇది రిజర్వు చేయబడినది.
వెంటుకల కెట్టి రోగ మున్నను, కరో మాంద్య మున్నను, యిది దివ్యమధము.
వెంటుకల చిట్లుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు.
మీ వెంటుకలు మరల యెప్పుటి మెత్తదనమును గల్గి పట్టువలె నుండి మెరయుచుండును.
ఈ జోషానీ దీనిని పరీక్షించి చూడుము.
వెంటుకలు వెంటు వృద్ధి యగ నో కనిపెట్టుదు.
కామినీయా తలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైన జేయును.
తల బుడ్డి 1-కి 2-క రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.
అన్ని చోట్లలాను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మంచి లమ్మకా రందరికడనున్న, సరకు లమ్మకావికలను గూడ దొరకును. శేతున్న,
సోలు రేకులు:—

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్స్ కంపెనీ,
(128) 155 బొమ్మమనేడు, బొంబాయి.

మీకు నువ్వనక ప్రవృత్తి, తక్కి ఆత్మక కావలసినప్పుడు "టెంట్ డిర్ బహు" కు వ్రాయుదు. ఇది రిజర్వు చేయబడినది. అత్యుత్తమైన నుణగుగలది.
1/2 బొమ్మ బుడ్డి 1-కి 2-క రూ 2-0-0
1/4 బొమ్మ " " " 0-12-0
1/8 బొమ్మ " " " 0-8-0
కొన్ని చుక్కలు చేతి చురచుచున్న చర్మము మిక్కిలి మనోహరమైన వానను చుట్టుప్రక్కలకు వ్యాపించును.

వనోపధిసరస్వరిల్లా
రక్తహీనతను రక్తముయొక్క చరితులను పోగొట్టుట యందు శేషమైన గాంచినది. భర 1-10-0
ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను తక్కిలాభున్న భరితుగా పంపించును. (2978)
విలాసము పి. డి. సావంత్
నెం 144 కనకవాడ, బొంబాయి

ముఖ్యగవనింపు.
1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల మొదటి తేది నుండి అన్ని ధరలు మార్చబడినది.
The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.,
Elphinstone Road, Bombay.
ఇప్పటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి నమ్మకముగాను, తప్పక గుణము నిచ్చునట్లును ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయుచున్నాము.
హిందూజాతమునందు జరిగిన ఆయుర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు పతకముగా బహుమతిగా నిచ్చియున్నాము.
జైతని విలాసమునకు వ్రాసినచో ధరల పట్టి పంపబడును,
జాంధూ పర్వ స్వామికల్
వర్మ
ఆయుర్వేద ఔషధముల జేయువారు (3888) బొంబాయి నెం 13.
ది ఆంగ్ల ఇండిస్త్రియల్ ప్రెడింగు కంపెనీ, పోర్ట్ బ్లెయింట్ కాకినాడ.

అమృతాంజనము
తల నెవ్వలకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర ఏ నిధమైన నెవ్వలను కూడ మా అమృతాంజనము వాడినంత మాత్రమున నయమగును వెల 0-10-0 అణాలు.
అమృతాంజనము డిపో. నుదరాసు-బొంబాయి.

చ్యవన ప్రాశ్న లేహ్యము
చంక సంహిత - రసాయన ప్రకరణము
చ్యవన ప్రాశ్న లేహ్యము బలము నిచ్చును. కాన, శ్వాసరోగములలో మహాపథము. స్వరధంగమును బోగొట్టును. శ్వాసరోగములలో ఉండే రోగములను బోగొట్టి వాటికి బలము గలిగించును. హృద్రోగమును బోగొట్టి బలముగలిగించును. వాతరక్తము (అనగా మోకాళ్ళ మీదను, మోకేతులమీదను పుట్టినవచ్చులు, పొక్కులు) బోగొట్టును. (మంగళ)
చ్యవన ప్రాశ్న లేహ్యము మాత్రముతోనుండే దోషములను బోగొట్టి, మాత్రమున కుగ్రపరచును.
చ్యవన ప్రాశ్న లేహ్యము కుగ్రములో ఉండే దోషమును బోగొట్టి ధాతువృద్ధిని గలిగించును.
చ్యవన ప్రాశ్న లేహ్యము ఊడించినవారలకు పుష్టినిచ్చును. గాయములేత కృశించినవారలకు బలము గలిగించును. వృద్ధులయొక్క ముసలికనమును బోగొట్టి నవ యౌవనము నిచ్చును. బాలలకు కఠినము పుష్టిని గలిగించును.
చ్యవన ప్రాశ్న లేహ్యము - రసాయనము.
జైద్యులకు ప్రత్యేకమైన ధరలు.
10 కులముల వెల రూ 1.
40 కులముల వెల రూ 8.
డాక్టరు అంటు లక్ష్మీపతి బి. పి. ఎం. బి. సి. యం. ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ లిమిటెడ్
19 హాన్సిరోడ్డు మాంటురోడ్డు మదరాసు.
(8166) శ్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

బట్టోపుష్ప సారము
ఇది మంచి నువ్వనకల ఆత్మక, 1-2 చుక్కలు మైన చల్లినయెడల ఆ నేకపుష్పముల వాసనను గుప్పించి కొట్టుచుండుటయే గాక జేమానునకు చల్లదనమును అందమును గలిగించును—రూ 8, ఖరీదుకు రాదగిన నువ్వనక తలనూనెలను 2-0-0 ఖరీదుగల యీ 1/2 బొమ్మ సీసాతో నులభముగా మారే చేసికోవచ్చును. (3851-4)
1/2 బొమ్మ సీసా రూ 2-0-0; 1/4 బొమ్మ సీసా రూ 1-2-0.
1/8 (ద్రామ) సీసా 1 కి రూ 0-10-0.
ఎన్నిటికైనా వి. పి. చార్జీ రూ 0-8-0.
పి. బి. పి. అందు కంపెనీ, మెరిడేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

మలయచందనము
గనేరియా అను నెగరోగమునకు మహా పథ్యము లేదు. పిచికారితో పని లేదు. ఎఱుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల నెగరోగమును మూడు వ్రూట్లలో మాన్యును. స్త్రీలకు నువ్వనక వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజో ఔషధము. (1251) దబ్బీ 1 కి వెల 2-4-0
గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

(873) **"కాంతామదహరణి"**
అను యునాని వైద్యకాస్త్రప్రకారము తయారయిన ఇంగ్లీషు పుష్టికి దివ్యమైన లేహ్యము. దీనిని నేవించుటచే, నిస్సత్తువ, లేపనక క్రితేమందుట, స్వప్నమందు స్థలము, రతితాళి, శిశుస్థలము, కాళ్ళచేతులు లాగుట, పోగొట్టి నిత్యయావన సుఖము నిచ్చును. నీ గృహమందు యేల సిగ్గు పడెదవు? దీనిని నేవించి స్వర్గసుఖములను పొందుము. పథ్యములేదు.
పరీక్షచేసి చూచిన మీరే తెలియును. వెల 1 దబ్బీ 4-0-0
ఆంధ్రపత్రికా చదువరులకు రూ 2-0-0 మాత్రమే.
తామరమందు:- నేడే తామర, గజచర్మము, తామరలకు ఆమోఘము వెల దబ్బీ 0-8-0
ది రెడ్డి అందు కంపెనీ, గోపాలపురం, (2888)
కొత్తపేట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా)

వైద్యరత్న పండిత
డి. గోపాలాచార్యగారి
జీవామృత
రక్తమును వృద్ధిజేయున
మేహవాత నొప్పులను బోగొట్టును
అన్ని విధములగు బలహీనములను అణచును
పొందుకోగులకు మంచిది
గుండెదడను నివారణ జేయును
గర్భ కారక ములనుదరుమును
బాలలకు గర్భిణీలకు నుత్తమము (1045)
చనుబాలను వృద్ధిపరచును
మూర్ఖులకు మంచిది
మెదడుకు బలమును గలగ జేయును
సరములకు శక్తిని పెచ్చించును
విద్యార్థులకు ప్రాణమృతిము
ప్రాణశక్తిని పెచ్చించును
క్షయరోగులకు మిగుల మంచిది
కానరోగులకు ఆమృతము
గుండెకాయకు మిక్కిలి బలము నిచ్చును
ఉపితితులకు అధికబలము జేయును
ఉబ్బసరోగులకు మిగుల హితము
వెల బుడ్డి 1-కి రూ 8-4-0.
ప్ర్యాకింగు పాక్టీజీ ప్రత్యేకము.
శ్యాటలాగు ఉచితము.
ఆయుర్వేదాశ్రమం,
41, అచారప్పన్ పేథి, జి.టి. మదరాసు.
తంజిలూరు:- (బుధ)
పండిట్ - మదరాసు.